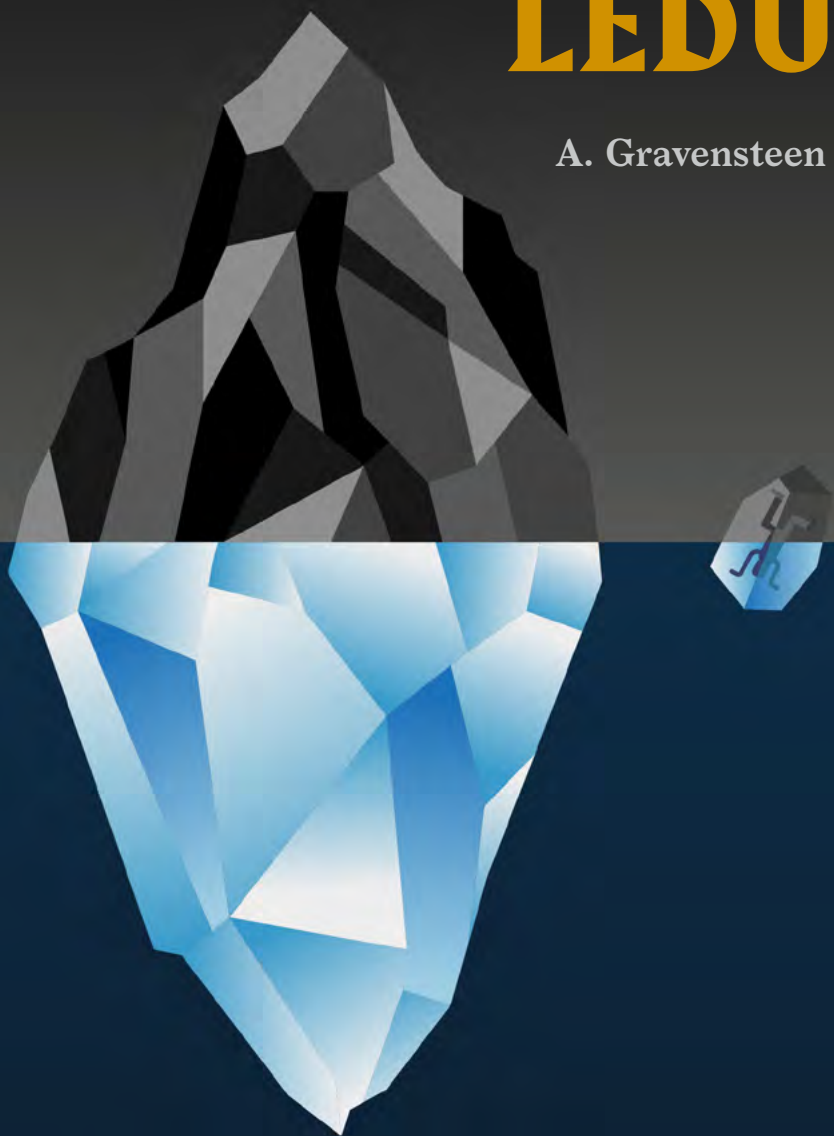

POHYBY LEDU

A. Gravensteen

„Jeden z nejpozoruhodnějších českých románů posledních let.“

Petr A. Bílek

**Pa
se
ka**

POHYBY LEDU
aneb Glaciologie pro manipuláty

A. Gravensteen

**POHYBY
LEDU**

aneb

Glaciologie

pro manipuláty

PASEKA

Vydáno s podporou Ministerstva kultury
České republiky

© A. Gravensteen, 2019

Cover Illustration © Pavel Fuksa, 2019

ISBN 978-80-7432-953-1 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-7637-012-8 (epub)

ISBN 978-80-7637-014-2 (mobi)

ISBN 978-80-7637-013-5 (pdf)

Tma. Skřípění. Praskání. Led. Sníh.

Jsem malý, malinký, nejmenší ze všech. Žiju tady, mezi ledovými krystaly, s matnými vzpomínkami na jasný, horký a nehybný svět svých prapředků.

Můj svět se pohybuje. Pomalu a jedním směrem. Jako by jej k sobě něco přitahovalo.

První díl

Glaciologie pro začátečníky

Skleníkový efekt

Skleníkový efekt vzniká nenápadně: ohlédneš se po mlžné postavě procházející kolem s tajemným výrazem ve tváři, sáhneš pro nedopitou sklenici, zamyslíš se nad zbytečností veškerého lidského konání, a je tu. Stěny skleníku propustí sluneční paprsky – musíš přivřít oči, snažíš se je odehnat, ale zůstávají. Začne ti být horko, pot ti stéká po čele, ale nemůžeš jej setřít: jednou rukou držíš sklenici a druhou pomalu zvedáš nad hlavu v gestu marnosti.

1

Jsem v podstatě vyrovnaný a spokojený člověk. Jen nesnáším, když se mnou někdo snaží manipulovat.

A ještě víc nesnáším, když podlehnu.

Jsem vhodným manipulátem pro dnešní dobu.

Pro dnešní den, například.

Dnešního dne se konečně, po sedmi letech zpoždění, a proto s patřičnou a nesnesitelnou slávou, otevírá báječný nový – a fantasticky drahý – skleník v botanické zahradě v Troji. Sousoší ze skla, oceli, rostlin a motýlů ze všech koutů tropického světa. Souboj eg vědců a architektů, kteří se snaží ukousnout si co největší díl z nepříliš velké pozornosti médií. Večer zdoluhavých, nudných a bezobsažných řečí, úlisných poděkování sponzorům a proslovů o velkém světě, velmi nedokonale skrývajících malé domů. A já budu u toho, s tužkou a zápisníkem.

Samozřejmě že by bylo tisíckrát užitečnější pár dní počkat, než to haló utichne, a pak se tam jít podívat jako obyčejný návštěvník. Užít si tu dusnou a vlhkou atmosféru tropického deštného lesa, i ty bezesporu odvážné křivky skleníku propouštějící světlo tak, aby člověk skutečně zažil to přítomné charakteristické pro spodní patra pralesa. Užít si to všechno pomalu, potichu, o samotě. A pak o tom napsat, podle pravdy, mojí malé subjektivní pravdy.

Tedy přesný opak toho, co se bude dít dnes: Slavnostní Otevření. Náš skleník je, vážení přátelé, nejlepší. Nejmodernější. Je tu nejvíc druhů. Nejvlhčeji. Nejtepleji. Nejvíc. Nej.

Ovšem v redakci tenhle argument vůbec neobstál. Chceš psát o vědě? Chceš. Tohle je tvá příležitost! Ukaž, že je věda zajímavá!

Navíc – spojení vědy a architektury! Peníze! Virtuální realita médií je skutečnost! Skutečná realita nikoho nezajímá! Tolik vykřičníků v jednom odstavci!

Něco na tom je. Jako novinář, co píše o vědě, bych přece měl křičet do světa: věda je úžasná! Žasněme!

Faktem je, že vědecká žurnalistika v téhle zemi v podstatě neexistuje. Je to bludný kruh – věda se v médiích téměř neobjevuje, a proto o ní většina lidí nic neví. Pravděpodobně ji považují za zábavu pro pár neškodných potrhých zoufalců. Šílených profesorů s rozčuchanými bílými vlasy jako z vědecko-fantastických filmů. Postarších žen v bílých pláštích, které se uchýlily do hlubin vědeckých ústavů, protože o ně v mládí nikdo nestál. Plachých obrýlených mladíků mluvících tajemnou řečí a žijících se svými matkami. Což ovšem nejsou úplně mylné představy: všechny tyhle figurky existují, ve svých bublinách z tabulek, grafů a článků ve sbornících. Jenže to není celá pravda, ani její důležitá část.

Věda je zvláštní svět, trochu uzavřený a na první pohled možná nudný. Ale člověk nemusí být génius, aby viděl, že je věda nezbytná jako metoda, jako způsob myšlení a odhalování světa ve své podstatě, pod povrchem, někdy i poměrně hluboko. Aby pochopil, že nic nevzniká z ničeho, nic nemizí beze stopy. Nebo ne? Možná je to moc hluboko, kam už většina čtenářů novin a televizních diváků nedosáhne, a co hůř, nechce dosáhnout. A proto se věda v médiích téměř neobjevuje. Kruh se uzavírá.

Vědci by se měli trochu usebrat a začít pít, brát drogy, souložit, intrikovat, lhát, podvádět. Jenže oni to už dávno dělají – dělají úplně všechno, co dělají ostatní lidské bytosti. Jen to nikoho nezajímá.

A tak dnes vyrazím do Troji resuscitovat českou vědeckou novinářinu. Před čtvrtou hodinou opouštím redakci na Poříčí a šlapu na kole domů na Palmovku, abych se vysprchoval a převlékl. Dnes

potřebuju něco, co nenápadně, ale sugestivně lže: jsem úspěšný mladý muž, obyvatel metropole, mám prestižní zaměstnání a jdu, jen tak mimochodem, na večírek ve skleníku.

Takhle chci vypadat, až se za chvíli uvidím s Annou.

S Annou jsme se poznali na univerzitě. Studoval jsem tehdy třetím rokem žurnalistiku a ona byla v druháku na právech. Normální holka, džíny, tričko s rebelskými motivy, kroužek v nose, po hospodách pila celá piva. Poprvé jsme se potkali – to si dodnes pamatuju přesně, a nevím, jestli je to dobře – ve frontě na záchod v jednom studentském klubu, který už našťěstí neexistuje. Byla dost opilá, usmívala se na všechny a na nikoho. Když na ni přišla řada, pomalu se ke mně otočila a s vážným výrazem ve tváři mě pozvala s sebou do kabinky, aby mi ukázala svoje nové tetování. Prý to strašně svědí. Se smíšenými pocity jsem odmítl, což ji potěšilo. Ty smíšené pocity hlavně. Život je někdy jednoduchý.

To tetování mimochodem nebylo nic moc, jak jsem později zjistil. Před pěti lety jsme se rozešli – říkali jsme tomu rozchod z rozumu, protože emoce už v té době z našeho vztahu vyprchaly – a Anna začala dělat kariéru. Vyndala kroužek z nosu, svlékla tričko, překryla tetování luxusním spodním prádlem, oblékla si usedlý kostým a odstěhovala se do Bruselu, aby se z ní stala moderní bohatá Evropanka. Moje matka, která se nějakou podivnou náhodou zná s jejími rodiči, mi říkala: dobře udělala, holka. Podívej se na sebe! Já bych taky utekla. Inu, není nad podporu rodiny. Anna má teď kolegy a přátele z celého civilizovaného světa, snoubence, který vypadá jak z reklamy na hodinky, a je závislá na kofeinu konzumovaném za chůze z recyklovatelného kelímku. Taky si vypěstovala nesnesitelný zvyk usmívat se na mě jako na dítě, pokaždé když se vidíme. Což je tak zhruba jednou za rok a začíná z toho být další nesnesitelný zvyk. Jenže jí neumím říct ne. Z nějakého důvodu

mám pocit, že by bylo daleko horší, kdybych odmítl. Že by to vypadalo, že se jí bojím a snažím se jí vyhýbat. Zkrátka, že by poznala pravdu. A to je to poslední, po čem toužím.

A tak teď kráčím přes Libeňský most, čerstvě oholený a navoněný, v čisté, leč nepříliš vyžehlené košili podivného vzoru, a přes přivřená víčka si snažím přemalovat Vltavu na Temži a holešovický přístav na Canary Wharf, abych se taky cítil kosmopolitně.

„Nečekáš dlouho?“ ptá se, když vstoupí do kavárny s dvacetiminutovým zpožděním. Následuje několik vteřin nedokončených pohybů vítacího charakteru: nevím přesně, jak bychom se měli vítat a loučit. Líbat snad už ne, podání rukou je přece jen dost chladné; většinou to nějak nenápadně zamluvíme. „Mám toho dneska strašně moc, v neděli musím do Londýna,“ pokračuje. Mám chuť jí říct, že jsem tam před chvílí byl, byť jen imaginárně.

„Přijela jsem vlastně jenom kvůli dopisu, který měl dojít na moji starou pražskou adresu,“ vede dál svůj monolog, aniž ji příliš zajímá, jestli vůbec poslouchám. „Ale vůbec nedorazil. Nejspíš se ztratil. Někdy mám pocit, že všechna důležitá pošta končí v nějakých paralelních světech.“ Asi v tom, kde pořád bydlí v Podolí a nosí džíny a tričko.

Pije ještě vůbec? Chodí ještě vůbec čurat? Anebo to jen tak hraje. Já mám přece dneska taky připravenou hru: „Já vlastně taky musím za chvíli... jdu na slavnostní otevření nového skleňníku v Troji, velká událost...“ Snažím se předstírat, že mi na tom nezáleží, což je vlastně pravda, jenže z úplně jiného důvodu, než se snažím předstírat. Připadám si jako blbec.

Její trochu zastřený pohled, ne nepodobný tomu dávnému prvnímu před kabinkou toalety, prozrazuje, že vůbec netuší, o čem mluvím.

„Já si říkala, že vypadáš divně.“

Jako blbec.

Zato ty vypadáš čím dál tím líp, a tos nezačala vůbec špatně. Když jsme byli spolu, přišlo mi to jako samozřejmost. Teď trochu jako sci-fi. Hovor vážne; vůbec mi připadá, že každé naše další setkání je horší a horší. Dopijím druhé pivo během půl hodiny a maluju si, že za chvíli začnu vypadat nervózně, budu pomrkávat po zápěstí a pak se omluvím, že čas kvapí a já už, bohužel, musím.

„Slečno, zaplatím, ano, za oba,“ předběhne mě zvednutou rukou a nechá ji dopadnout jako malou facku v podobě shovívavě zaplaceného účtu. Podá mi spuštěnou ruku (poprvé), usměje se na mě rychle jako na dítě a důstojně opustí kavárnu, jako dáma.

Jako blbec.

Je krásné květnové odpoledne. Ulice jsou plné krásných květnových lidí v krásných květnových šatech, ruce propletené, kolem pasů, kolem ramen, kolem krků. Prázdné tramvaje skřípou v zatáčkách a na rovinkách duní.

Jdu pěšky skrz Holešovice směrem k Výstavišti a pak Střemovkou k řece a do Troje. Na rovinkách mi skřípou zuby a v zatáčkách duní v hlavě. V prázdném žaludku mi žbluňkají dvě celá piva. Na každém semaforu svítí červená, takže mám spoustu času prohlížet si billboardy přetéající dalšími krásnými dvojrozměrnými lidmi. U planetária zjistím, že nestíhám, a zrychlím krok. Ke skleníku dorazím pozdě, bez dechu a s propoceními mapami na košili. Kdybych byl postavou v komiksu, visel by nade mnou těžký černý mrak.

Slavnostní Otevření je v plném proudu; sklenky cinkají, šampaňské perlí, vědci a architekti řeční, hosté tleskají a unaveně se usmívají. Mezi lidmi se proplétají dívky v černém s podnosy v nepřírozeně napřážených rukou. Cvakají blesky fotoaparátů. Je tu dusno a vlhko přesně tak, jak jsem si představoval. Točí se mi hlava. Sedím stranou na velikém květináči s jakýmsi kapradím, v jedné ruce prázdnou skleničku, ve druhé les párátek. Zapomněl jsem si diktafon a v notesu nemám ani čárku. Já, zachránce české vědecké žurnalistiky. Já, spasitel. Já, anděl prázdných stránek, bůh liknavosti. Já.

Alkohol kolem Já vytvořil zónu, ve které běží čas jinak než ve zbytku světa. Chvíli mi připadá, že se kolem mě všechno zastavilo, chvíli zase, že se všichni pohybují zrychleně, jako ve starých groteskách. Nemám k dispozici přesnou statistiku, ale tuším, že intervaly mezi jednotlivými výskyty této časové anomálie kolem mé osoby se zkracují. Neříká se tomu dilatace času? Pak bych byl dilatant. Někteří mí známí tomu říkají první stádium alkoholismu.

„Nudíš se?“ ozve se najednou vedle mě. Stojí tam jedna z těch černě oděných dívek s podnosy a v očích má něco jako soucit. Možná vypadám jen znuděně, ne opile.

„Zažil jsem horší,“ pracně zapínám svůj profesionálně znuděný tón, který ovšem rychle zhořkne. „Ale odměnou mi bude dobře provedená práce.“

„Líp bych to neřekla. Miluju tuhle práci! Co tu děláš ty?“ ptá se. Nevím, jestli její přirozeně znějící tykání je znakem její nepravděpodobné náklonnosti nebo mojí zjevné nepatrnosti.

„Píšu pro Svět... hlavně o vědě a životním prostředí a tak...“ musím vyvinout značné úsilí, abych si vzpomněl, co vlastně

dělám. Možná proto, že dnešek není zrovna ukázkovým příkladem mojí práce. Možná že žádná moje práce není ukázkovým příkladem mojí práce.

Pokývne hlavou, jako kdyby mě zkoušela a moje odpověď byla správná. „Doufám, že jsi aspoň patřičně vzdělán. Když čtu v novinách o něčem, co znám, většinou se nestačím divit.“

To už mě přinutí zaostřit, musím při tom trochu zaklonit hlavu, přičemž na sebe pustím spršku vody z listů za mnou. Dívce může být čtyřicet, pětadvacet, světlavá, vysoká, nordický typ, což hezky kontrastuje s jejím černým oblečkem. Zírám na ni asi moc dlouho, protože se jí po tváři rozlije pobavený úšklebek. Rychle uhnu pohledem.

„Ty asi nebudeš servírka, co?“ ptám se. Zní to slizce.

„Beru to jako kompliment,“ odpoví, pořád s tím úšklebkem. „Jen si tu trochu přivydělávám, stipendium není žádné terno.“ Její hlas je hluboký, trochu chraplavý. Slyším v něm žár skrytý za kostkami ledu, kouř, stín. Tak si to aspoň představuju.

„Co studuješ?“ Snad první věta, za kterou se nestydím. Pořád jí koukám do očí. Zelených, myslím, ale je tu dost šero.

„Dělám doktorát na mikrobiologii. Bakteriální degradace ropných produktů. Nuda.“ Druhou větu vysloví se zvláštní pečlivostí a pozvednutým obočím a pak trochu pokrčí rameny, jako by se omlouvala, že neloví sněžné levharty v Afghánistánu.

„Doktorát? Tak to už jsi velká holka.“ Někdy mi připadá, že bych měl před každou větou, kterou hodlám pronést během konverzace se skutečnými lidmi, jít někam na chodbu a nejdřív si ji zkusit nanečisto. Pak bych se vrátil jakoby nic a vmísil se zpátky do hovoru. Akorát už by se asi mluvilo o něčem jiném, a kdybych chtěl reagovat, musel bych zase na chodbu.

Dívka si jenom odfrkne. Cítím další nával opilosti a docela ji lituju, že se se mnou dala do řeči. Taky cítím nával upřímnosti, jako vždycky v tomhle stádiu. „Proč se se mnou vlastně

bavíš? Určitě je tady spousta zajímavějších lidí. A střízlivějších. A neměla bys sbírat skleničky nebo tak něco?“ demonstrativně se začnu otáčet kolem sebe, ale není to dobrý nápad, okamžitě ztrácím rovnováhu.

Je to neuvěřitelné, ale neurazí se, neodejde, ani se mi nevy-směje. Úplně normálně odpoví: „Zajímavějších možná. Střízli-vějších pochybuju. A poslední sklenička ke sklizení je ve tvé ruce.“

Rozhlédnu se kolem – opatrně – a opravdu, skleník se téměř vyčistil, až na pár hloučků a dvojic v tlumeném hovoru. Večírek skončil. Jak se to stalo, tak najednou? Podám dívce skleničku od šampaňského a opatrně se zvedám z květináče. Podlaha se trochu vlní a strašně mě bolí zadek. Dívka si vezme sklenku, chvíli s ní točí mezi prsty a pobaveně mě pozoruje. Pak zvažní, vypadá, že přemýšlí, a nakonec řekne jakoby váhavě:

„Pokud by tě zajímala skutečná historie skleníku, ta, o které nemluvili páni ředitelé a předsedové, tak tu počkej, budu za deset minut zpátky.“

A je pryč.

Co to vlastně říkala? O čem nemluvili během slavnostního otevření? A o čem vlastně mluvili? A kdo? Přemýšlím tak usilovně, že se přestanu soustředit na udržení rovnováhy a udělám pár krůčků stranou, než se chytnu kmenu jakési pokroucené palmy. Pak si vybavím nevysokého, prošedivělého, nakrátko střiženého muže s plachým úsměvem, jak říká:

„Vážení hosté... rád... po dlouhých... nakonec... unikátní... děkuji vám.“ Myslím, že jsem i tleskal.

A ten vážný výraz v tváři, jaký měla... Ta v tom černém. Zelené. Určitě měla zelené oči. Kde vlastně je? Uběhlo deset minut a dívka se nevrací. Poslední hloučky se rozpouštějí do noci. A pak mi to dojde – samozřejmě! To byl manévr, to byla finta, jak se mě

zbavit, jak odejít bez nebezpečí nežádoucího doprovodu. Zavřu oči a potichu se rozesměju, stále se drže kmenu.

„Ono to zas až tak k smíchu není,“ řekne dívka v černém. „Omlouvám se, trvalo to trochu déle, než jsem čekala. Tak co, připraven na temnou historii?“

Není mi úplně jasné, proč se vrátila. „Tos myslela vážně? Zákulisní intriky za třetí palmou vpravo? Šokující odhalení: v jihoamerické sekci se našel jeden druh z Indonésie!“

Pátřavě se na mě zadívá a pak se na mě usměje jako na malé dítě. Kde já už jsem ten úsměv dneska viděl?

„Víš, kolik ten skleník stál?“ zeptá se pak, už zase vážným tónem.

„Sto miliónů?“ nabízím. Přes tvář jí přelétne úsměv.

„Dvě stě padesát. A víš, kolik mohl stát, kdyby se ty peníze utratily jenom za to, co měly?“

Začínám chápat. Trochu. „Zpronevěra?“

Přikývne. „Tak se tomu myslím říká. Beránek nastavil výběrové řízení na stavbu tak, aby vyhovovala jenom jedna jediná firma: nějaký jeho kamarád. Ten pak s pomocí dvojích objednávek a faktur – jedny pro oko veřejnosti a auditorů a druhé skutečné – vyinkasoval dvakrát tolik, než prostavěli, a zbytek si s Beránkem rozdělili. Mluvíme o desítkách miliónů. Z rozpočtu hlavního města Prahy.“ Její ledově žhnoucí hlas se trochu chvěje.

Matně si vybavím, že jeden z řečníků se skutečně jmenoval Beránek. Ovšem, ten prošedivělý. (Ostatní řečníci měli vlasy bílé.) Vtom ho zahlédnu postávat v jednom z posledních hloučků asi patnáct metrů od nás.

„Ten?“ opatrně na něj ukážu.

Dívka přikývne. „Pan ředitel,“ řekne s neskrývaným opovržením.

Zdá se mi, že jsem trochu vystřízlivěl. „Poslyš, jak tohle vlastně víš?“ Definitivně jsem opustil svou zónu a jsem zase součástí okolního světa.

Dívka najednou viditelně znervózní. „Tady ne. Někdo by nás mohl slyšet. A stejně už musíme jít. Dej mi svoje číslo, ozvu se ti. Můžeme se někde potkat.“

I když přesně nevím, proč to dělám, naškrábu svoje jméno a číslo na kousek ubrousku, dívka ho zastrčí do kapsy a odchází. Pak se ještě otočí a řekne tiše: „Jmenuju se Klára. Abys věděl, až zavolám.“ A je zase pryč, teď už doopravdy.

Zatímco pomalu mířím k východu, kdosi zhasíná světla. Před skleníkem ještě postává pár lidí a kouří. V přítmí rozeznávám i ředitele Beránka. V jedné ruce drží cigaretu a druhou se letmo dotýká paže jakési dámy v koženém saku. Když procházím kolem nich, podezřívavě si mě prohlízejí. Nepatrně pokynou hlavou a vydám se na dlouhou cestu domů do Libně.

Vejdu do průjezdu starého domu a pak vystoupám po schodišti do druhého patra. Na dveřích úplně vzadu visí cedulka, ale nemůžu na ni zaostřit, v chodbě je tma. Zaklepu a čísi hlas mě zve dál. Ocitám se v jednoduché kanceláři s dlouhým stolem, několika židlemi a zářivkou na stropě. Za stolem sedí žena v kostýmku. Tváří se přísně. Kolem ní dva muži, jimž do obličeje nevidím.

„Posadte se, prosím,“ vybídne mě žena. „Povězte nám něco o sobě.“

Sednu si na židli u okna, za nímž se míhají střechy tramvají projíždějících kolem Bílé Labutě.

„Jmenuji se Miroslav Hammer, jsem studentem žurnalistiky a zajímají mě především témata spojená s vědou a životním prostředím,“ odříkávám text, který jsem se s neodbytným pocitem zahanbení učil několik posledních dní. Žena zdvořile poslouchá. Pak mě přeruší:

„Jak byste napsal zprávu o konci světa?“

„Prosím?“ ptám se nechápavě.

„Svět končí. Nemyslím pochopitelně náš časopis, ten samozřejmě pokračuje dál. Myslím náš svět,“ ukazuje rozmáchlým gestem kolem dokola. „Prostě je konec světa. Jak byste to sdělil čtenářům?“

Dlouze přemýšlím. Žena – evidentně je to sama šéfredaktorka Světa – se na mě dívá s očekáváním. Hrot její propisky se netrpělivě vznáší nad papírem; bude si o mně dělat kritické poznámky.

„Nazval bych to třeba O světě, díl poslední,“ snažím se o vtíp, ale nefunguje. Obličej šéfredaktorky je najednou hrozně blízko mému.

„Co prach? O prachu byste nenapsal?“ ptá se.

„Prach?“

„Ano. Na konci světa se vždycky strašně práší. Ulice pokrývají silné vrstvy, prach vniká do domů, do bytů, do úst. Vlaky stojí, prach přikryl koleje. Lidé jsou šediví od prachu i strachu. Chce se jim křičet, ale nemůžou – prach jim zacpal ústa. Chápete to? Prach je všude!“ křičí teď na mě. „Napsal byste o něm? Napište to! Napište, že je konec!“

Najednou leží všude prach, na stole, na zemi, na okně kanceláře, sotva skrz něj vidím dolů na ulici. I ženu pokrývají šedivé chuchvalce. Začínám psát prstem na okno, zrcadlově obráceně: JE KONEC SVĚTA, DÍL PRVNÍ. I mně ústa zasypal prach, škrábe mě v krku, mám hroznou žízeň.

Probouzím se. Škrábe mě v krku a mám hroznou žízeň. Bolí mě hlava.

Je sobota dopoledne.

3

Klára mi zavolá hned v pondělí ráno. V telefonu zní tiše a váhavě.

„Dobrý den. Můžu prosím mluvit s... Roslim?“

Jo, to jsem já. Miroslav Hammer, ale říkají mi Rosli. Ne Mirek nebo Slávek, Rosli. Prý to zní švýcarsky, tvrdili mi naši, když jsem vyrostl a došlo mi, jak je to stupidní zkratka. Chtěli jsme emigrovat, jenže pak ses narodil ty, vysvětlili mi. Tak jsme si vytvořili aspoň malý kousek Švýcarska u nás doma. Ženevské jezero, Montreux... Víš, že tvoje jméno je složené ze jmen dvou nejslavnějších českých jazzových hudebníků? Musel jsem pak na našem starém gramofonu do omrzení poslouchat Weather Report a Mahavishnu Orchestra. Od té doby nesnáším fusion. Ale na Rosliho jsem si zvykl.

A tak se do telefonu přiznám.

„To jsi ty?“ diví se Klára. „Máš v telefonu úplně jiný hlas. Dneska budu v práci do šesti, mohli bychom se sejít někde v centru kolem sedmé? Teda jestli máš pořád zájem.“

Samozřejmě že mám pořád zájem. „Doufám, že už toho teď nelituješ.“

Po krátké pauze řekne: „To se ještě uvidí. Víš, kde je Velryba?“

Přisvědčím. Podnik, o kterém se jeden můj známý, jsa vzdělán v teologii, vyjádřil s vážnou tváří jako o tom nejméně duchovním v celé ulici, byl svého času základnou pro kroužek přátel s literárními ambicemi, do kterého jsem se poněkud optimisticky počítal. Zatímco ostatní členové napsali každý po pár drásavých poemách a pak kruh opustili zadními vrátky, já jsem se psaním začal žít. Dobře mi tak.

„V sedm jsem tam.“

Klára zavěsí.

Nevím přesně, co mám říct kolegům v redakci. Kdybych prohlásil, že jdu na schůzku se zdrojem, asi by se pozdvihlo ne-jedno obočí. Schůzky se zdroji u mě nejsou na denním pořádku. Vlastně jsem nikdy na žádné nebyl. Navíc si nejsem jistý, jestli z toho něco bude. Klára zněla dnes v telefonu daleko méně od-vážně než v pátek ve skleníku a nedivil bych se, kdyby z ní zbytky odvahy vyprchaly během odpoledne. Pondělní den moudřejší pátečního večera. Kolik jsem jen já opustil velkolepých plánů zosnovaných během pátečních rozhovorů s podobně dočasně odvážnými (spolu)osnovateli. A nepřipadá mi, že byly všechny ty plány hloupé nebo neproveditelné. Jenže v pondělí jsme všichni předstírali, že si na ně nevzpomínáme, ačkoli jsme se v hloubi duše styděli za to, jak jsme konformní, ustrašení nebo prostě jen líní.

Vlastně na to, že je mi třicet let, jsem ze svých plánů nenaplnil téměř nic.

Nestal jsem se kultovní postavou alternativní hudební scény (jako můj spolužák Valdemar), nestal jsem se neohro-ženým cestovatelem do neprobádaných niter kontinentů (na svou obranu bych rád podotkl, že už žádná neprobádaná nitra kontinentů nejsou), nestal jsem se nenápadným boháčem, který z ústraní financuje produkci pornografických večerníčků pro intelektuály (pro tohle nemám výmluvu). Nestal jsem se olympijským střelcem, i když jsem býval ve střeleckém oddíle jedním z nejlepších (do doby, než majitele klubu zatkli pro podezření, že jím trénovaní střelci stříleli i do terčů z masa a kostí a s rodnými čísly). Nestal jsem se zatím ani průměrně dobrým novinářem, když už ne hvězdou vědecké žurnalistiky. Nestal jsem se ani úplně obyčejným mužem a partnerem úplně obyčejné dívky, která by snesla můj pokřivený humor a ráda by pro mě vařila jídla, která sama nejí; aspoň ne na dlouho. A nejspíš jsem se ani nikomu nestal kamarádem z práce, soudě

podle počtu pozvánek na nepracovní večírky, oslavy nebo jen popracovní pivo.

Ta dnešní je první po několika týdnech, a musím ji odmítnout. Kolega grafik slaví narozeniny a moje odmítnutí na něm nezanechá stopu zklamání.

„Máš něco lepšího, co?“

Slyším v jeho otázce stín sarkasmu. Neurčitě pokývám hlavou, vezmu si klíče a telefon a odcházím.

Rozhodl jsem se nechat kolo v práci a pomalu se prodírám davy turistů na Příkopech. Tahle ulice mi vždycky připadala poněkud sterilní, a v posledních letech je to ještě horší. Docela rád bych viděl Příkopy před sto lety, v neděli po obědě, kdy tu korzovali pražští Němci, z nichž každý druhý byl spisovatel. Představuju si, že se co chvíli zastavili, smekli klobouk a přečetli kolemjdoucímu známému kapitolu z nové knihy, o které věděli, že se o ní budou studenti literatury za pár desítek let učit, a proto do ní schválně vepsali nesmyslné pasáže plné planého symbolismu. Dej mi své oči, ať můžeme vstoupit do naší hodiny! Oba se tomu od srdce zasmějí a rozejdou se volným krokem potkat další známé, aby se pak všichni sešli v některé z módních kaváren při sklence koňaku.

Já naproti tomu jdu volným krokem jen proto, že někde v dáli přede mnou se třepotá červená vlaječka průvodkyně turistů a prostor mezi ní a mnou vyplňují miliardy tápajících bytostí vysílající nesrozumitelné signály.

Do útroby Velryby sestupuji deset minut před sedmou; podaří se mi ukořistit stůl pro dva, od kterého zrovna někdo odchází. Objednám si pivo a chvíli zírám na trojúhelníky na zdi. Pak vytáhnu blok a propisku a první prázdnou stránku nadepíšu „Skleník“. Servírka mi přinese pivo a já titulek podtrhnu. Napíju se a podívám se na hodinky. 18.55. Z reproduktorů na baru zní

Sparklehorse. Jistě, už může znít jenom z reproduktorů. U vedlejšího stolu sedí rozložitý muž v obleku, před sebou otevřený laptop, pár pomuchlaných papírů a šálek s kávou. Má zavřené oči a vypadá to, že spí. Mám dojem, že ho znám z televize. Z politických debat. U okna sedí tři dámy ve středních letech a stále se něčemu hihňají. Za okny se míhají nohy chodců kráčejších Opatovickou ulicí. Poznám Kláru podle nohou? Je 18,59 a za chvíli by se měly objevit.

Klára najednou stane nahoře na schodech, přelétne očima celou přední místnost, zaregistruje mě, pokyne hlavou a seběhne po schodech k mému stolu. Objedná si červené víno a bez okolků spustí.

„Moje školitelka je Beránková spolužačka z fakulty. Kdysi jsem nadhodila, že bych tu a tam potřebovala přivýdělek, a ona mi domluvila průvodcovství v botanické zahradě. Ne že bych byla bůhvíjaká květinářka, ale na tohle to stačí. A občas vypomáhám při různých akcích, jako třeba minulý pátek.“

Na sobě má džíny a mikinu s kapucí, zapnutou až ke krku; vypadá o dost civilněji než na páteční slavnosti, a tak nějak přísněji. Na čele se jí dělá několik souběžných vrásek, očima těká po místnosti. Občas se mi podívá do očí, ale zase rychle uhne.

„Asi před čtrnácti dny jsem šla do zahrady vyzvednout nějaké propagační materiály; bylo dost pozdě a na ředitelství už nikdo nebyl. Tedy kromě ředitele – jak jsem se blížila k jeho kanceláři, slyšela jsem jeho tlumený hlas, s někým telefonoval. Chtěla jsem zaklepat a říct, že jsem tu pro ty letáky, ale zarazil mě tón jeho hlasu. Byl, jak to říct... konspirativní. Nedalo mi to, zastavila jsem se pár kroků před jeho dveřmi a poslouchala jsem. Nevím, jestli si to pamatuju úplně přesně, ale říkal něco ve smyslu – ‚nebudeme to rozmazávat, těch dvě stě padesát miliónů.‘ A pak: ‚Nevím, jestli nikdo netuší, kolik takovéhle věci stojí. Nejsem si jistý, že to riziko je víceméně nulové.‘ To řekl, že neví, jestli je to riziko

víceméně nulové, to si pamatuju. Připadalo mi, že má z něčeho strach. Ale pak pokračoval: ‚Dobře, já vím, já vím. Uděláme to půl napůl, prostě pošli ty faktury a já se postarám, aby to prošlo hladce.‘ Znělo to, jako že brzy zavěsí, a tak jsem se potichu vzdálila a schovala se na záchodě. Pak jsem čekala, až uslyším, že odchází, připadalo mi, že to trvá celou věčnost, i když to byla maximálně půlhodina. Jakmile jsem si byla jistá, že je pryč, šla jsem do jeho kanceláře, jenže byla zamčená. Sebrala jsem pak ty letáky a rychle vypadla.“

Klára se odmlčí, napije se vína a konečně se na mě podívá na víc než zlomek vteřiny. Modré. Její oči.

„A to je všechno? Útržky telefonního hovoru?“ Jsem trochu zklamaný.

Nepatrně nadzdvihne obočí a pokračuje ještě tišším hlasem:

„To není všechno. Našla jsem si tu firmu, která skleník stavěla, jmenuje se Phantom Constructions. Majitel je nějaký Jiří Mareš. Našla jsem ho i na Facebooku, ačkoli to byla fuška – Marešů je jak psů. A hádej, co tam bylo? Fotka z restaurace někde v Thajsku, na které sedí vedle Beránka!“

Najednou si uvědomím, jaké je v kavárně ticho. Hudba z baru umlkla, hihňavé dámy odešly. Politik se probudil a nepokrytě nás poslouchá. Klára se odmlčí a významně se na něj podívá. Rychle uhne pohledem a začne předstírat, že něco opravuje ve svém pozměňovacím návrhu k zákonu o odposleších. Já si začnu zapisovat. Phantom Constr., Mareš, Beránek. S tím se už dá něco podniknout. Minimálně ověřit, že detaily souhlasí.

4

Detaily víceméně souhlasily. V úterý jsem dorazil do práce už v osm, udýchaný a po dlouhé době s chutí zasednout k počítači. Po chvíli hledání jsem zjistil, že Phantom Constructions existují, i jejich majitel Mareš. Skleník je první věc, kterou návštěvník jejich webu spatří, což vzhledem k velikosti a důležitosti zakázky nepřekvapí. Nevypadá to, že by předtím něco podobného stavěli – to by dávalo smysl ve světle Klářina podezření. Ale jinak se o nich příliš informací zjistit nedá. Zapsal jsem si jejich adresu a telefonní číslo, ačkoli nevím přesně, na co bych se ptal, kdybych se jim opravdu odhodlal zavolat.

Ředitel Beránek samozřejmě taky existuje, toho jsem si všiml v pátek večer. O něm už se dá najít daleko víc informací – rozhovory, články, televizní pořady. Vystudoval pražskou přírodovědu v osmdesátých letech, pracoval jako vědecký asistent v Akademii věd, po revoluci byl pár let kdesi v Americe. Po návratu se pak začal věnovat popularizaci vědy, vídal jsem ho myslím v televizi v nějakých dokumentech a pořadech pro mládež. I když bůhvíjaký řečník není, co si tak mlhavě pamatuju z pátku. Botanické zahradě řediteluje osm let, evidentně bez nějakých velkých průšvihů. V podstatě je to docela nudný charakter. Podruhé ženatý, tři děti. Bratr, který před lety zahynul při nějaké nehodě. Cesty do exotických míst, fotografie palem, lián, obřích kaktusů. Jediné, co jsem nenašel, je Klářou zmíněný vztah mezi ředitelem zahrady a majitelem té stavební firmy, žádná společná fotografie na jejich veřejných ani soukromých stránkách není. Asi jsem špatně hledal. Nebo už si to uvědomili a všechny stopy vedoucí k jejich komplotu smazali. Každopádně Beránka požádám o rozhovor. To se ode mě vlastně i očekává.

Volám do botanické zahrady; zvedne to jakási sekretářka a nezdá se být mojí prosbou překvapená.

„Samozřejmě, podívám se, kdy se to bude panu řediteli hodit, on to má teď dost nabitě, víte...“ oznamuje skoro s hrdotí v hlase.

Chvilku je ticho, a nakonec mi nabízí příští čtvrtek odpoledne. Nedokážu říct, jestli je to překvapivě brzy, nebo jestli mě nechávají čekat, protože nejsem dost důležitý. Ale nakonec na tom příliš nezáleží. Důležité bude vidět Beránkovu reakci, až se ho zeptám na Mareše a jeho fantomové konstrukce. Představuji si, jak trochu zbledne, ale pak se zase opanuje a začne chrlit oslnivá fakta o počtu skleněných tabulí, o výšce ochozu, ze kterého se dá zblízka pozorovat vrchní patro trojského deštného pralesa, o rychlosti střemhlavého letu dravých motýlů z čeledi Carnimphalidae, jen aby mě svedl ze stopy.

Ve středu mě čeká další schůzka s Klárou. Tentokrát jsem zavolal já jí, abych jí oznámil, že budu dělat rozhovor s Beránkem, a poprosil ji, jestli by mi nemohla poskytnout ještě nějaké informace, které by mi pomohly klást ty správné otázky.

„Dneska jsem v Krči,“ říká Klára do telefonu. Mikrobiologický ústav Akademie věd na Vídeňské ulici. „Možná bys mohl přijet sem, mám ještě dost práce a pak už se mi nejspíš nebude chtít do centra. Ale můžeme se pak projít lesem, bydlím na Jižáku. Nebo si můžem někde sednout, jestli chceš.“

Nemůžu říct, že by mi představa procházky Krčským lesem s Klárou po boku byla nepříjemná. V podstatě si nejsem jistý, jestli potřeba dalších informací nebyla spíš záminkou než skutečným důvodem ke schůzce. Docela často mi pod víčky běží záznam našeho prvního setkání.

Čekám na Kláru před hlavním vchodem do ústavu, jak jsme se domluvili. Nervózně popocházím sem a tam kolem podivného sousoší před budovou, co chvíli se dívám na hodinky, ale

ručičky se nehýbou. Nakonec vytáhnu zápisník, abych si naposled přečetl, co vlastně vím a s čím by mi Klára mohla pomoci. Vztah Beránka a Mareše. Cokoli podezřelého o Beránkovi ve vztahu ke skleníku. A... to je asi všechno, co mě napadá. Nebyl bych dobrý detektiv. Moji jedinou zkušenost s investigativní prací představuje četba detektivek. Navíc blondýnky se v detektivkách objevují hlavně jako dekorace, a jakkoli je Klára dekorativní, přidělením této role bych ji hrubě podceňoval. Zatím hraje hlavní úlohu.

Konečně se objeví ve dveřích a pak lehce sbíhá schody, osvětlená nízkým podvečerním sluncem, a vypadá jako filmová hvězda – zářivé dlouhé vlasy, na očích tmavé brýle, kolem krku bleděmodrý šátek splývající po stranách a odhalující hluboký výstřih, se kterým jsem se měl tu čest setkat už minulý týden. Takovéhle obrázky by se měly tisknout vedle článků o nejnovějších úspěších vědy.

Můj milostný život po rozchodu s Annou by nebyl úplně vhodným námětem na erotický film, spíš na tragikomedii. Ze všeho nejvíc by to byla prostě nuda. Pár zoufalých flirtů s nulovým výsledkem na večírcích, jeden bonusový večer s Annou, kdy jsme se naposled spolu opili a naposled se pokusili vzpomenout si na staré časy na záchodcích restaurace – nikdy už o tom pak nepadlo ani slovo –, a jeden řekněme vztah, který trval šest týdnů, z čehož pět jsme se rozcházel. Těm několika málo skutečným přátelům na jejich soucitné dotazy vysvětluju, že mám zkrátka vysoké nároky, a sám tomu už začínám věřit. Oni mi oponují, že je to blbost a že bych si prostě potřeboval zašukat. Tomu taky začínám věřit.

A teď takováhle holka! Takováhle holka má určitě přítele, možná dva. Jsou vysocí, svalnatí, podporují dobročinné spolky, hrají golf a šachy a řídí elektromobily. Jeden na ni bude čekat na kraji lesa. Klára mě představí jako známého, novináře. Muž

se nepatrně usměje a řekne, těší mě, a teď už běž. Klára se taky usměje, spíš omluvně, a zašeptá, promiň Roslí, Guillaume a já se teď jdeme domů nápaditě pomilovat.

„Projdeme se lesem?“ navrhuje Klára. „Mně se stejně mluví nejlíp, když jdu. Vždycky když jsem se učila na nějakou zkoušku, musela jsem popocházet po pokoji. Spolubydlící ze mě měly srandu.“

Za chvíli už se noříme do hlubin Krčského lesa. Za časů Václava IV., který tu měl chatu, byl ovšem asi o něco hlubší. Když tu syn Otce vlasti (tedy Bratr vlasti) zemřel na infarkt při sekání trávy, sanitky a pohřební vozy měly co dělat, aby se k němu dostaly.

„Tak co ještě potřebuješ vědět, než udeříš?“ ptá se Klára trochu divadelním hlasem.

Znovu vytahuju zápisník, asi aby to vypadalo profesionálněji, i když v něm mám všehovšudy dva body.

„Víš něco víc o vztahu Beránka k majiteli té stavební firmy? Nepodařilo se mi najít žádné spojení, žádné společné fotky, nic. O tom Marešovi nemůžu vůbec nic najít.“

„Zvláštní. Tu fotku na Facebooku asi smazali, když si uvědomili, že by je mohla kompromitovat.“ Klára zní skoro omluvně. „Ale já toho o nich vlastně taky moc nevím, Beránek o tom nikdy nemluvil. Nejspíš budou kamarádi ze školy, určitě si tykali, znělo to, jako že se dobře znají.“

„A co Beránek, něco dalšího o něm, něco, na co bych se třeba měl zeptat?“

Klára trochu zpomalí a vypadá, že přemýšlí. „Nevím, jak to říct, aby to nevypadalo... Prostě toho člověka nemám ráda. Je na něm něco divného, myslím, že je to ve skutečnosti úplně jiný člověk, než jak se veřejně prezentuje. Že ten jeho spořádaný život je jen zástěrka. Jeho ženu jsem nikdy neviděla, nikdy za ním nepřišla do práce, nikdy o ní nemluví, ani o svých dětech.“

To samozřejmě nic neznamená, ale prostě... Mám takový dojem, že s ním něco není v pořádku,“ Klára pokrčí rameny. Chtěl bych zahlédnout její výraz, ale nevidím jí moc dobře do tváře, připadá mi, že se hrozně rychle setmělo.

Vtom si vzpomenu na tu ženu v koženém saku, s níž jsem ho viděl na večírku. Takže to nebyla jeho manželka. Třeba je to náročná milenka a potřebuje desítky miliónů na šperky, kožichy a dovolené v letoviscích končících na -itz.

Ze zamyšlení mě proberou těžké dešťové kapky, které mi dopadají na krk a paže, a najednou si uvědomím, že to rychlé stmívání mají na svědomí hrozivé, tmavě fialové bouřkové mraky. Jsme uprostřed lesa, tisíce kilometrů od nejbližší civilizace. Klára rozevívá miniaturní deštník a vybízí mě ke spěchu.

„Za chvíli jsme u mě,“ říká a nasazuje tempo hodné olympijského atleta spíš než filmové hvězdy. Přidávám do kroku.

Když dorazíme k domu, ve kterém Klára bydlí – je to jeden z těch ošklivých paneláků s podivným znakem vysoko na boční stěně, snad aby jejich obyvatelé trefili domů, vyvracejíce hlavu do nebezpečných úhlů –, jsem promočený na kost.

„Jsi promočený na kost,“ všimne si Klára. „Pojď nahoru, dám ti něco suchého na sebe.“

Do stěny výtahu je vyškrábán neumělý nápis BERÁNEK JE VŮL, což mi přijde vtípné. Ukážu nápis Kláře, zatímco nehybně stoupáme do sedmého patra, ale nezdá se, že by ji to pobavilo.

Jen co výtah konečně zastaví, Klára prudce vyrazí ven a kráčí k otlučeným dřevěným dveřím bez jmenovky na konci chodby. Odemkne, vejde dovnitř a mlčky mě pozve dál. Vstoupím do malinké předsíně. Voda ze mě crčí na zažloutlé linoleum. Nejspíš vypadám politováníhodně, a tentokrát mi to tolik nevadí.

Klára řekne: „Počkej tady,“ a zmizí v útrobách bytu. Slyším otevírání skříní a zásuvek.

Za pár minut mi přinese ručník a složenou pánskou košili. „Kalhoty žádné nemám, budeš to muset vydržet ve svých. Postavím na kafe. Koupelna je tady,“ a ukáže na umakartové dveře. Pak zase zmizí.

Dočvachtám do koupelny, svléknu si promočené svršky a pak se dlouho třu ručníkem, který vydechuje zvláštní příjemnou vůni. Potom si navléknu suchou košili. Čípak asi je? Guillaumova, nebo toho druhého? Na druhou stranu, mohla by být bývalého přítele. Takového, co se s ní rozešel a znechtíl jí všechny muže – až do našeho setkání.

Zkontroluju, jestli ze mě ještě nekape voda, a vydám se za zvukem konvice. Byt je vlastně jedna velká místnost s postelí, stolem, skříní a malým kuchyňským koutem se sporákem a led-

ničkou. Klára zrovna sype kávu do skleněné konvice s pístem. Když zjistí, že se rozhlížím po bytě, řekne: „Nic moc, já vím, ale je to levné a pro jednoho to stačí.“

„Doufám, že příteli nebude vadit, že jsi mi půjčila jeho košili,“ zkouším velmi neobratně zjistit stav věci.

Klára nehne brvou. „Ta je po minulém nájemníkovi, co zemřel. Zbylo tu toho po něm docela dost.“ Nevím, jestli to přesně to, co jsem chtěl slyšet. Přítelku nepopřela, a navíc mám na sobě košili mrtvého muže. Co když zemřel na nějakou vzácnou infekci, která přetrvává v jeho oblečení? Vypiju kafe a jdu. I já mám trochu důstojnosti, i když ji dobře skrývám.

„Rum?“ ozve se z kuchyně.

„Ne, děkuju, já stejně za chvíli půjdu, jen co trochu uschnu...“ mumlám, ale přitom bych si dal. Dva.

Za chvíli se Klára vynoří z přitmi kuchyně s podnosem, na kterém je konvice, dva šálky a dva panáky zlatavé tekutiny. Odložila šátek a tmavé brýle a na sobě má už jen ten velký výstřih. Důstojnost bude muset stranou.

Postaví podnos na stůl, pozvedne panáka a naprosto ignorujíc moje předchozí odmítnutí tázavě pozvedne obočí a pohledem přeskakuje mezi mnou a druhou sklenkou. Chopím se jí a naznačím přítuknutí.

„Výlučně ze zdravotních důvodů,“ podotknu a vyklopím rum do sebe. Klára učiní taktéž a pak se na sebe pár vteřin spokojeně šklebíme. Teplo se mi rozbíhá po těle a zabíjí všechny zhoubné bakterie z umrlcovy košile.

„Tohle není tuzemák,“ podotknu duchaplně.

Klára se pousměje a zavrtí hlavou. „El Dorado, Guyana, 15 let.“

„Rosli, Praha, 30 let. A teď ty. Něco o tobě,“ slyším se najednou říkat, a rychle dodám, „samozřejmě z čistě profesionálních důvodů. Abych věděl, kdo je můj tajný zdroj informací.“

„Co bys chtěl vědět?“ ptá se Klára a usmívá se monalisaticky.

„Kdo jsi? Kde ses tu vzala?“

„Já jsem tu byla vždycky,“ usmívá se Klára dál. „Tedy od té doby, co jsem se narodila. Nejdřív jsem byla malá, pak jsem vyrostla a teď jsem velká. Jak jsi správně podotkl už tehdy ve skleníku. V noci spím a ve dne pracuju. Někdy v noci pracuju a ve dne spím. Někdy pracuju ve dne v noci.“

„A co máš ráda?“ ptám se. Jestli bude odpovídat v tomhle duchu, tak se na ni prostě vrhnu.

„Mám ráda svou práci. A ráda spím.“

„Omluvíš mě na moment?“ zeptám se a rychle odběhnu do koupelny. Tiše biju hlavou o měkkou umakartovou stěnu a moje racionální já přemýšlí, jakým přesně způsobem se to teď všechno totálně posere.

O minutu později už zase spořádaně sedím za stolem a usrkávám kávu. Do koupelny teď odběhla Klára, ale myslím, že hlavou do zdi nebije. Rozhlížím se kolem. Nejdřív hledám známky mužské přítomnosti, ale ne moc pečlivě, abych náhodou nějaké nenašel. Mohl bych si namluvit, že je to takt, ale nemělo by to cenu: je to zbabělost. Ale něco mi říká, že tu nikdo jiný trvale nebydlí. Je tu příliš prázdná. Vůbec celý byt působí provizorně, jako by jeho obyvatelka byla věčně na cestách nebo se brzy chystala stěhovat. Je Klára tak pořádná? Nebo jen nechce hromadit věci, kterých by se později musela s obtížemi zbavovat? Tráví tu večery nebo má svou židli někde v kavárně nebo v baru? Nebo v tajném klubu pro krásné lidi? Spí tady? A v čem? Postel je pečlivě ustlaná, s pár polštáři bez otisků těl. A co čte? Na polici u postele stojí v nevyrovnané řadě pár knih, jejichž autory neznám – Bazakbal, Viljandi, Vandervelde, Flannery –, pak česko-dánská konverzace a velká tlustá kniha s titulem „Biology of Microorganisms“. A ještě fotka jakési ženy s vážným výrazem

ve tváři sedící na lavičce před venkovským stavením. Dalších předmětů tu moc není, zato vzbuzují pozornost: v koutě opřený cepín a na zdi u okna velké plátno s kresbou zobrazující muže na kajacích, kteří loví tuleně.

„Teď už se nevykroutiš,“ oznámím, když se Klára vrátí, „cepín? Česko-dánská konverzace? To neodbydeš elegantními frázemi.“

„Dostal jste mě, inspektore,“ kapituluje. „Moje doktorská práce je součástí česko-dánského projektu. Proto ta konverzace. A jez-díme sbírat vzorky do Grónska, na ledovec, proto ten cepín.“ Říká to, jako by to byla úplně nejobyčejnější věc na světě.

Vyjádrím zájem, ale zní to spíš jako nevěřičný údiv.

„Nedokážeš si mě představit v plné polní? Nejsi sám. Moje máma tomu myslím pořád nevěří. Když jsem jela poprvé, taky mi to přišlo neuvěřitelné.“

„A teď?“

„Teď už je to docela uvěřitelné.“

„Nechceš mi o tom vyprávět?“ zeptám se, předstíraje pohodlné usazení v křesle, přestože sedím na vratké židli, která pravděpodobně pamatuje umrlcovu babičku. Tolik chci tuhle chvíli prodloužit, ale cítím, že mi uniká mezi prsty.

Klára se usměje a řekne: „Někdy jindy, je pozdě. Už jsi suchý? Tu košili si můžeš nechat, jestli chceš. Doprovodím tě dolů.“ Jiskření je pryč, rum už neúčinkuje, káva je vypitá. Konec dobrodružství.

„Díky moc za ty informace,“ loučím se a doufám, že nezním zklamaně. „Někdy bych si rád poslechl něco o tom Grónsku.“

„Není nic snazšího,“ odpoví Klára a naděje se zase ozývá, „máš čas zítra odpoledne?“

Můžu si ho udělat. Pro tebe.

„Tak přijď ve tři na fakultu do Viničné na seminář. Budou tam povídat lidi, co pracujou na našem grónském projektu. Je to otevřené pro veřejnost.“

Očekávání a zklamání se střídají tak rychle, že si to ani nestačím uvědomovat. „Přijdu,“ slibuju a vycházím z domu, zmatený a ztracený. Kdesi hluboko uvnitř mě začala blikat oranžová kontrolka. Jednotlivé záblesky mě zevnitř pálí do očí. Cítím, jak přichází jeden z mých nejvěrnějších přátel.

Vystupuju z metra na Florenci a jdu si do redakce vyzvednout kolo.

Na chodbě se srazím se šéfredaktorkou, která právě odchází.

„Tak co ten skleník? Bude z toho něco?“

„Myslím, že bude,“ odpovídám skoro potěšeně, „příští týden mám ještě domluvený rozhovor s ředitelem zahrady, doufám, že mi řekne něco víc než ty bláboly na slavnostním otevření.“

„Fajn, těším se na to,“ odvěti šéfka zdvořile a spěchá chodbou k východu. Beru si kolo, snáším ho po schodech dolů, nasedám a jedu domů. Přestalo pršet a město se v kalužích zlověstně odráží.

Pozdní cesty domů mám rád. Na ulicích už je klid, aspoň na těch karlínských. Během té čtvrt hodiny, kterou mi jízda na Palmovku většinou zabere, se uklidním, pročistím si hlavu, protáhnu nohy a taky dostanu hlad. A žízeň. Dnes se to zvlášť hodí, po tom všem. V kuchyni si namíchám gin s tonikem (s tonikem se to nesmí přehánět; plátek okurky; čerstvě namletý pepř) a usednu na pohovku. Upíjím a zírám do zdi. Promítám si události posledních hodin, ale nepokouším se je interpretovat, na to už dnes večer nemám dost sil. Interpretace vjemů je zásadní proces poznání a já nehodlám riskovat. Tolik symbolů v jednom dni: bouřka. Les. Mrtvý muž. Cepín. Mezi skutečné obrazy se mi postupně vkrádají nesmyslné momenty a já si to užívám, dokud mi bdělost dovolí. Pak sebou náhle škubnu a zjistím, že ležím oblečený na pohovce, s prázdnou skleničkou u nohou. Hodinky ukazují půl třetí. Na displeji telefonu svítí nová zpráva.

Píše Klára: PROMIN ZE JSEM TE TAK VYHODILA. DOUFAM ZE
JSI DORAZIL V PORADKU DOMU. PRIJD ZITRA URCITE! K.
Samozřejmě že přijdu. Je to moje práce.

Na nástěnce ve vstupní hale budovy číslo sedm ve Viničné ulici visí plakát s velkou fotografií ledovcového útesu a nápisem: Ně-
kdo to rád ledové. Čtvrtek 20. května v 15.00 v Einsteinově po-
sluchárně. Z plakety na zdi na ni shlíží sám Albert. Není to tedy
příliš nápadité, ale na rozdíl od nás tvůrců nadpisů snad budou
mít správně obsah. Po krátkém hledání objevím pootevřené
dveře do zašlého přednáškového sálu se zaprášenými okny do
ulice, po jejíž kostkách hlučně projíždí jedno auto za druhým.
V sále je odhadem tak padesát lidí všech pohlaví, věkových sku-
pin a stylů oblékání; docela se tu ztratím. Jen Kláru zatím nikde
nevidím.

Pět minut po třetí začne halas utichat a slovo si vezme žena
středního věku s krátkými, trochu našedlými vlasy a pronika-
vým hlasem. Je nevelké postavy, ale vypadá energicky a spor-
tovně. Někoho mi připomíná, ale koho?

„Vážení přátelé, díky, že jste dnes přišli v tak hojném počtu.
Rádi bychom vám tu představili náš grónský projekt, na kterém,
jak asi víte, už dva roky pracujeme společně s kolegy z Dánska a ve
kterém se zabýváme mikrobiální degradací ropných látek v půdě
a v ledu.“ Řečnice se teď chvíli odmlčí a snad i trochu pousměje.
„Pokud by vám naše téma snad připadalo příliš abstraktní, pak
mi dovolu,te, abych vám připomněla, že všichni, kdo někdy letěli
z Evropy do Ameriky přes severní Atlantik, jsou částečně zod-
povědní za znečištění ropnými látkami, které v grónském ledu
a půdě nacházíme. Tak. Konec citového vydírání. Samozřejmě
uvidíte i spoustu obrázků a videí – pokud budou fungovat – a po
skončení semináře jsme přichystali malé občerstvení přímo tady
v posluchárně. A teď už“ – žena teď přešla do angličtiny – „Dr. An-
ders Holm Rasmussen z kodaňské univerzity.“

Rasmussen je mohutné postavy, na sobě má úzké červené kalhoty, na tváři pečlivě upravené světlé vousy a nad čelem velkou vlnu. Jeho předci byli nejspíš vikinští dobytélé, ale přešla staletí je vyžehlila do nanejvýš civilizované formy doktora Anderse. Mluví bezchybnou angličtinou, s maličko zvláštním přízvukem, všechna „z“ a „ž“ vyslovuje jako „s“ a „š“, nebo spíš něco mezi tím. Zpočátku ho moc neposlouchám a hledám pohledem v místnosti Kláru, ale potom zaostřím na bílé plátno na přední stěně posluchárny, na které Rasmussen promítá svou prezentaci plnou záhadných grafů a tabulek prokládaných fotkami z Grónského ledového štítu.

Náhle mi z hloubi paměti vytane jasná vzpomínka: ležím doma s chřípkou a hltám dobrodružnou knížku, kterou mi matka přinesla z knihovny. Je o dvou kamarádech, kteří sní o tom, že budou polárními dobytélé, a ve vší vážnosti svých deseti let (mně bylo tehdy taky tak nějak) se připravují na expedici do Antarktidy. Už nevím, jak knížka dopadla, ale pamatuju si, že mě to tehdy hrozně nadchlo. Chtěl jsem potom asi tři neděle být polárníkem a tvrdil rodičům, že musím spát při otevřeném okně, abych se otužil. Přitom jsem úplně přesně nevěděl, co si mám pod těmi polárními kraji představit; ledovec jsem do té doby nikdy neviděl ani na obrázku. Teď mi Rasmussenovy fotografie z Grónska pomáhají oživit zasuté vzpomínky a ta dětská fascinace se mi možná trochu vrací, i když v daleko vágnější podobě. Jednoduchá chladná krása a čistota, běloba kontrastující se zářivě modrou oblohou. Obrovská rozlehlost, tak odlišná od čehokoli, co lze spatřit u nás.

Grónský ledový štít je ohromnou zásobárnou pitné vody, pokračuje Rasmussen, a v poslední době lidé sačali přemýšlet, sda by s pokračujícím oteplováním a stále srychlujícím se táním ledu nešla tato voda sachytit, neš se „ušpiní“ v řekách a smísí do moře. Existují ovšem obavy z možné kontaminace ledu látkami

pocházejícími s lidských zdrojů, především se spalování fosilních paliv, tedy i ropných produktů. Jedním s cílů tohoto dánsko-českého projektu je zjistit, jaká je koncentrace těchto látek v grónském ledu a sda je mošné, aby tyto látky byly roskládány mikroorganismy, které v ledu šíjí. Ano, teď si vzpomínám, že Klára říkala něco o degradaci ropných produktů, že je to nuda. V tuhle chvíli mi to rozhodně nudné nepřipadá. Dokonce by to mohlo být dobré téma pro článek do Světa.

Doktor Rasmussen sklídl potlesk obecnstva a zmízel z pódia. Další přednášející, mladý muž s úzkými rameny a rozčuchanými vlasy, přechází zpátky do češtiny. Pro Rasmussena to asi musí být zážitek, poslouchat takové skřeky. Ale vypadá spokojeně, v ruce už má skleničku a něco si šeptá s předřečníci. Mladík dokončí svou velmi technickou přednášku o jakýchsi měřeních na ledu a obdrží znatelně vlažnější potlesk. A pak se náhle odněkud vynoří Klára a zamíří k mírně vyvýšenému pódiu v čele přednáškové místnosti. Nejistě se podívá do obecnstva a spustí.

„Dobré odpoledne, já jsem Klára Tesaříková a v rámci svého doktorského studia pod vedením profesorky Červené,“ rychle škusbně pohledem směrem k první řečnici, „se zabývám mikrobiální degradací polyaromatických uhlovodíků v prostředí grónského ledovce.“

Nevím, jestli je to úplně zadostiučinění, ale cítím, že Klára je přece jen člověk, a ne bohyně, ke které jsem včera marně vzhlížel. Vypadá nervózně, hlas jí trochu drhne; zdá se, že jí na tomhle představení záleží. Najednou je mi daleko blíží než včera, a uvědomuju si, že jsem se jí vlastně trochu bál.

Lidská bytost Klára pokračuje: „Jak jste slyšeli od Anderse, v současné době je důležité vědět, zda existují bakterie, které rozkládají polyaromatické uhlovodíky za podmínek, jaké panují na ledu – tedy víceméně na bodu mrazu nebo i pod ním. Navrhli jsme několik dlouhodobých experimentů se vzorky

ledu z Grónska a bakteriálními kmeny izolovanými z těchto vzorků...“ Postupně se dostává do role, zapomíná na diváky a plně se věnuje grafům promítaným na plátno. Občas, stejně jako doktor Rasmussen, proloží grafy bílo-modrými fotkami z ledovce, podle nichž to vypadá, že hlavní pracovní náplní vědců je lítat vrtulníkem od čerta k ďáblu a šklebit se do objektivu. Nežijí si špatně, tihle vědci, z peněz nás daňových poplatníků, vyskočí mi automaticky v myslí refrén znuděných příslušníků nižší střední třídy. Říká ten – ozývá se mé racionální já –, který přispívá naší společnosti tím, že o tom drahém výzkumu lacině píše.

Po chvíli se zase trochu začínám ztrácet, jak v Klářině přednášce, tak ve svých myšlenkách. Další z věcí, které mě štvou: nedokážu udržet pozornost víc než pár minut. Často se přistihnu, že myslím na úplně něco jiného, a často nemyslím vůbec na nic. Teď mám před očima ten obraz mužů na kajaku s harpunami, který má Klára pověšený doma v bytě, a nemůžu si vzpomenout, jestli byl barevný nebo černobílý. Mám dojem, že černobílý. Téměř určitě. Nebo hnědobílý? Každopádně si vybavuju, že jsou ti lovci vidět zároveň seshora a zpod hladiny, z pohledu těch tuleňů, obraz má zvláštní perspektivu...

Najednou začnou lidé okolo mě tleskat: konec přednášky. Rychle se přidám.

Je půl páté. Židle vržou, posluchači se zvedají a míří nikoli k východu, ale k pódiu. Vepředu na stolku už jsou připravené skleničky, láhve s vínem a pivem, slané tyčinky a jednohubky. Doktor Rasmussen se stále baví s dámou, která celý seminář zahajovala. Zadívám se na ni ještě jednou a pozorně a náhle si vzpomenu: to je ta žena v koženém saku ze slavnosti ve skleníku! Ta, se kterou stál ředitel Beránek venku, když jsem odcházel. Klářina školitelka, Beránkova spolužačka. A milenka?

Vezmu si sklenku s bílým vínem a poodstoupím stranou. Nikoho kromě Kláry tu neznám a nejsem typ, který by sám začínal

konverzaci s cizími lidmi. Čeština se mísí s angličtinou, hovory se točí okolo Grónska, většina lidí se zřejmě dobře zná. Klára se teď baví s hubeným mladíkem, který mluvil před ní, a několika dalšími lidmi zhruba jejich věku, nejspíš také studenty. Upíjím nasládlé víno a tčkám očima po místnosti, občas se snažím zachytit Klářin pohled; zdá se mi, že to trvá hodiny. Pak si mě konečně Klára všimne a zamíří ke mně.

„Tak jsi přišel? To jsem ráda. Doufám, že ses řádně poučil,“ lehce se dotkne mé ruky.

„Nevím, jestli jsem úplně všemu rozuměl,“ přiznávám.

„Neboj, já jsem taky nerozuměla všemu, co jsem říkala,“ zdvořile odpoví Klára.

„Ale ty fotky byly úžasné! Vypadá to tam úplně... jinak. Ten kontrast bílé a modré, ten prostor...“

„To bude možná tím, že vždycky fotíme, jen když je hezky. Když je ošklivě, tak je fakt hnusně. Pak vidíš jenom kontrast šedé a šedé. To potom pro změnu pracujeme. Pojd', představím tě. Už jsem hlásila, že možná přijde i sedmá velmoc,“ říká Klára a táhne mě směrem k hloučku, ve kterém stojí profesorka Červená.

„Tohle je Rosli Hammer, přišel se dozvědět něco o Grónsku,“ představuje mě Klára své školitelce. Ta mi podává ruku a říká:

„Eliška Červená. Tak vy jste novinář a zajímáte se o vědu?“ Zní docela přátelsky.

Přítakávám. „Věda mě vždycky bavila, už odmalička. Četl jsem všechny možné populárně naučné knížky, ale naši mi říkali, že nejsem žádný Einstein. Tak o ní aspoň píšu.“

„Jen se nesnižujte. Sdělovat veřejnosti, co vlastně děláme a proč, je velmi důležité. Koneckonců nás platí,“ říká paní profesorka bez náznaku úsměvu, jak kdyby citovala nějakou brožurku ministerstva školství.

Dobrá příležitost aplikovat svoje detektivně-psychologické dovednosti. Jak bude reagovat na zmínku o skleníku a Beránkovi?

„Byl jsem taky na otevření toho tropického skleníku v Troji, myslím, že jsem vás tam zahlédl,“ zkouším to. Zdá se mi to, nebo vypadá paní profesorka teď trochu poplašeně?

„To je možné, mihla jsem se tam. Znáám se s ředitelem, byli jsme spolužáci. To už je dávno... A teď vás zajímá Grónsko?“

Hned změnila téma. Vida.

„Myslím, že jsem nikdy předtím neviděl, jak to vlastně vypadá na ledovém štítu. Pravděpodobně jsem ani nevěděl, že něco jako ledový štít existuje. Mohl bych o tom něco napsat, kdybyste si na mě někdy udělala čas.“

Profesorka Červená vypadá polichocně.

„Proč ne? Mohli bychom se sejít i tady s Klárou a popovídat si. Dám vám svoje číslo do práce a ozvěte se mi.“

Vezmu si její číslo, rozloučím se a začnu telepaticky instruovat Kláru, aby se od ní odpojila. Profesorka Červená to ale pochopí dřív, opustí Kláru a zamíří konverzovat s dalšími přítomnými. Chvilí na sebe s Klárou hledíme a já přemýšlím, jak ze sebe vysoukat nějaké přiměřené a společensky přijatelné pozvání na schůzku, tentokrát už výhradně nepracovní.

„Co děláš zítra?“ zeptám se nakonec.

„Jedu na víkend za mámou do Stálce,“ odpoví klidně.

„Aha. Já jsem jenom myslel, že bychom třeba... Stálec? Co to je?“

„Stádec. U Tábora. Řetězový most přes Lužnici je tam, ten možná znáš.“

Neznám.

„Jako malí jsme si tam vždycky lehali na prkna, když jelo auto, ono to pak nadsakovalo. Taky tam žil Křížík, v domě na návsi. Hrozně slavná vesnice,“ Klára teď vypadá skoro smutně. „Ale příští týden se ozvu a něco podnikneme, platí?“

Na stvrzení dohody si připijeme zteplalým bílým vínem.

7

Pondělní ráno je dusné a vlhké. Pomalu a rozvážně šlapu na nejtěžší převod prázdnou Sokolovskou ulicí, ale už po pár metrech jsem zbrocený potem a košile se na mě lepí, jako kdybych právě projel letní bouřkou.

O víkendu jsem přemýšlel (jako vždycky) a rozhodl se (jako vždycky), že je čas na změnu. Je čas, aby se něco stalo. Abych něco udělal. Se svou prací, se svým – omlouvám se za ten výraz – životem. Rozhodl jsem se plně se soustředit na případ zpronevěry peněz při stavbě skleníku v botanické zahradě. Půjdu za tím příběhem jako buldok, vyzpovídám všechny ředitele, náměstky, zástupce i jejich babičky, pokud to bude nutné. Budu neodbytný, nelítostný, krutý – tak, abych měl zase jednou po dlouhých letech pocit dobře vykonané práce.

A ostatním věcem nechám volný průběh. Lehký převod. Netlačit na pilu. Tím myslím Kláru, samozřejmě. Ta houpačka nadějných a beznadějných okamžiků mi nesvědčí, je to jako horská dráha na Matějské pouti. Někteří ji milují, ale mně z ní vždycky bylo jenom špatně. Budu nad věcí, nechám si odstup, nenechám se vtáhnout do dalších jízd. Za každou se platí.

Taky omezím klišé.

Ovšem, dobře vykonaná práce – pokud na ni dojde – je jedna věc, ale stačí to? Věc druhá je, jestli ji chci dobře vykonávat. Baví mě to? Naplňuje?

Jak to myslíš, naplňuje? zeptala by se většina lidí, které znám. Platí to složenky, ne? Jenže já mám pořád ten naivní dojem, že život není jen placení složenek. Jasně že ne, řekli by. Přece sny! Musíš mít nějaké sny. Velkolepé, nenaplnitelné, které tě ženou dopředu!

Ale jo, mám sny. Jsou dost zmatené a znepokojující.

Práce je teď nejspíš to jediné, čím můžu zanechat stopu. Mělkou, mizející, ale stopu. Baví mě? Naplňuje? Někdy. Možná by nebyl tak špatný nápad, aby to věděli i ostatní. Z praktických důvodů.

Proto teď vcházím do redakce a zdravím všechny nahlas a s úsměvem na tváři, s poznámkami o počasí. Zdeněk, kulturní redaktor, který má stůl naproti mně, mě překvapeně pozoruje a pak se zeptá: „Ty to ještě nevíš?“

Tuhle otázku nemám rád.

„Co nevím?“

„Beránek, ten tvůj, z botanické zahrady. Je po smrti.“

Trvá to pár vteřin, než se chvění vzduchu vyvolané Zdenkovými hlasivkami přenese k mému uchu, v mechanismu vnitřního ucha se přeloží do elektrických vzruchů a rychlostí závodního vozu dorazí kamsi do mozku, do centra sluchu a pak do centra špatných zpráv. Během pár dalších milisekund se film v mé hlavě zobrazující můj nebezpečný a úspěšný boj se skleníkovou mafí převíjí zpět. Trochu to cvakne a pak zase běží realita. Vítejte zpátky.

„Po smrti? Co se stalo?“

Zdeněk poklepává na monitor zažloutlým prstem. „Zatím se to asi neví. Je to na četce, tady – Ředitel pražské botanické zahrady Ondřej Beránek byl v neděli odpoledne nalezen mrtvý ve svém bytě. Příčina smrti je předmětem vyšetřování. Okolnosti zatím nenasvědčují cizímu zavinění.“ Zní to jako sebevražda. Znal jsi ho?“

„Ne, na tom slavnostním otevření skleníku jsem ho viděl poprvé. Teda naživo. Ve čtvrtek jsem s ním měl dělat rozhovor. To je zvláštní. Říkal jsi sebevražda? To tam ale nepíšou!“

„Píšou, že to vyšetřují, ale že to nevypadá na cizí zavinění. Takže nejspíš ani infarkt, ani vražda.“ Zdeněk je na své dedukční schopnosti hrdý. Pak pokývá hlavou a zamíchá si kafe propiskou.

„Taková věc se mně nikdy nestane. Přitom píšu o samých smažkách a alkoholicích,“ povzdechne si.

Celý den se nedokážu na nic soustředit, každých pár minut kontroluju na všech zpravodajských serverech novinky ohledně Beránkovy smrti, ale zavolat přímo do zahrady si netroufnu. Neumím si představit, že bych čelil vzlykající sekretářce. Moje předsevzetí plně se věnovat případu skleník nabralo úplně jiný směr a mám neodbytný pocit, že ten směr nebude úplně správný. Nemám v ruce žádná fakta a z Beránka už nic nedostanu. Odpoledne se objevují první opatrné zmínky o sebevraždě. Můj vševědoucí kulturní kolega měl zase jednou pravdu. Pravděpodobně to taky znamená konec mého průlomového článku. Někdy mi přijde, že osud má tvar obrovské pláčačky na mouchy. Každý nápad, který se urodí v mé nepříliš výkonné hlavě, je okamžitě a s mlasknutím rozplácnut na matné vzpomínky, ze kterých pomalu vytéká vztek, zklamání a nakonec odevzdání.

Najednou si vzpomenu na Kláru. Už to ví? Měl bych jí zavolat? Tohle nemá nic společného s odstupem, s lehkým převodem, tohle se nás obou přece přímo týká. Po chvíli váhání vytáčím její číslo. Dlouho to vyzvání, ale nikdo to nebere. Čekám pět minut, deset, volám znovu. Nechám telefon zvonit velmi dlouho a pak se najednou ozve Klářin vzdálený hlas.

„Ano?“

„Ahoj Kláro, tady Rosli. Kde jsi? Už jsi to slyšela?“ vyřáším rovnou.

„Ahoj Rosli, já teď jedu domů, jsem v Táboře na nádraží. Co jsem měla slyšet?“

„Beránek asi spáchal sebevraždu.“

Na druhém konci je pár vteřin ticho. Pak se Klára vzpamatuje a polohlasně se ptá:

„Beránek je mrtvý?“

„Je to všude v novinách. Včera odpoledne ho našli doma. Nejspíš sebevražda,“ chrлím ze sebe a zároveň mi pomalu docházejí souvislosti. „Myslíš, že to může být kvůli... Myslíš, že se bál? Že se začal bát, když zjistil, že s ním chci dělat rozhovor?“

Ta myšlenka mě náhle přibije k židli. Co když... Můžu já – byť nepřímo, samozřejmě – za smrt ředitele Beránka? Já, který jsem ho viděl jednou v životě? Vmýšlím se do pachatele zpronevěry – co by mě vystrašilo? Policie zvonící u dveří, pochopitelně. A pak? Novinář žádající o rozhovor? Paranoia v rozvinutém stádiu, jistě. Co může chtít? Co ví? Jak to může vědět? Proboha, kdo jim to řekl?

Do mých myšlenek stále slabě proniká Klářin roztřesený hlas. Ale možná je to špatným signálem, stačím jen zachytit, že se ozve, až dorazí do Prahy, a pak se spojení přeruší.

Domů jedu na plný plyn, skrz ten odporně mazlavý vzduch, jen abych nemusel přemýšlet. Zamknu kolo, odemknu dveře od bytu a zamířím k lednici. Hned z kraje se na mě dívá láhev ginu. Prosebně? Snad. Sklenička. Led. Gin. Tonik. Gin. Gin. Okurka? Není čas. Pepř, příliš pepře. Nechci se opít, chci jen získat jinou perspektivu. Nadhled. A ono to funguje. Po pár doušcích mám pocit, že jsem byl zbytečně vztahovačný. Že to se mnou nemá nic společného. Já jen dělám svou práci. Pokud se Beránek zabil sám, měl k tomu důvod. Udělal chybu a zaplatil za to.

Poslední věty říkám nahlas do prázdné kuchyně. Pak zazvoní telefon a Klára oznamuje, že je na Hlavním nádraží.

„Můžu přijet k tobě? Já teď nechci být sama. Musím na to pořád myslet.“

„Samozřejmě, přijed'. Víš, kde bydlím? Nebo prostě přijed' na Palmovku, já na tebe počkám dole v metru.“ Rychle vypiju sklenici vody, najdu ve spíži starou mentolku a vyběhnu na ulici. Další předsevzetí je v tahu.

Klára vystoupí z vagónu, spatří mě a krátce zamává. Má jen malý batůžek a vypadá, jako by přijela z výletu na Karlštejn. Jdeme bok po boku, beze slov, se sklopenými hlavami, nahoru po schodech a ven do ulice.

„Tady bydlím,“ říkám spíš sobě než Kláře, zatímco lovím v kapse klíče. Pak odemknu dveře a nechám Kláru vstoupit. Rozhlíží se, stejně jako jsem se rozhlížel já v jejím panelákovém bytě na Jižním Městě.

„Nic moc, ale je to levné. A pro jednoho to stačí,“ cituju ji. Nevšimla si toho, nebo zapomněla. Navíc lžu. Není to levné. Ale to je delší příběh.

„Je to tu hezké. Ale trochu prázdné,“ zhodnotí Klára stručně můj svět. „Hezká. Ale trochu prázdná,“ ukáže pak na černobílou fotografii opřenu o hřbety knih v horní polici knihovny.

„To je moje... bývalá... přítelkyně. Nevím, proč jsem si ji nechal. Tu fotku, myslím,“ odpovídám a v duchu si nadávám. Proč jsem ji už dávno nevyhodil? Navíc na ní není Anna úplně oblečená. Přehodit výhybku, rychle.

„Jedla jsi? Nemáš hlad?“ Pak mě napadne, že tu vlastně nemám nic k jídlu. „Mohli bychom někam zajít na večeři. Nebo můžu jenom pro něco skočit, jestli jsi unavená.“

Klára teď zase na chvíli ztratí svoji znovunabytou masku cynické glosátorky a já vidím, že je doopravdy unavená. „To bys byl hodný, něco bych snědla. Mohla bych se zatím vysprchovat? Vždycky když vystoupím z vlaku, připadám si ulepená.“

Vyhrabu pro ni ručník ze staré skříně, ve které to stále voní směsí naftalínu a jasmínového mýdla, a pak ji představím své armádě šampónů, jež stojí nehybně na okraji vany.

„Co budeš chtít k jídlu? Je tu kousek výborné vietnamské bistro, docela často tam chodím, když nemám náladu vařit.“

„To zní skvěle.“ Položí mi ruku na rameno. „Děkuju. Moc si toho vážím,“ a zmizí v koupelně.

V bistru je dost lidí a na svou objednávku musím docela dlouho čekat. Doufám, že Klára zatím neusne nebo si nezačne z nudy prohlížet můj byt pozorněji. Nejsem si jistý, ale zahabujících artefaktů by se tam našlo asi dost. Počínaje texty písní načmaráných na kousky papíru a položených na zemi vedle stolu s kytarou, písní, které jsem nikdy nikomu nehrál, protože se bojím kritiky a ještě víc nezájmu, a konče časopisy na křídovém papíře pro dlouhé osamělé večery. (Vesmír, například.) Když na mě dojde řada, popadnu papírovou tašku se dvěma porcemi pho bo a pár závitky a pospíchám zpátky.

Klára nespí ani nepodrobuje můj byt zevrubné prohlídce. Klára tu prostě není.

„Kláro?“ řeknu polohlasem, s intonací někde na půli cesty mezi oznámením a otázkou.

Žádná odpověď.

„Kláro??“ zavolám hlasitěji.

Žádná odpověď.

„Kláro?!!“ zařvu.

„Tady,“ ozve se z koupelny a zároveň zaslechnu zvuk vlnobití. Dojdu ke dveřím koupelny, zaklepu a řeknu přes dveře:

„Přinesl jsem to jídlo, promiň, že to tak trvalo.“

„Pojď dál,“ řekne Klára za dveřmi koupelny a já je se zatajeným dechem otevřu. Ve vaně leží anděl přikrytý obláčky pěny a má zavřené oči. Vzduch je těžký a nasycený sladkou vodní párou.

„Našla jsem v tvé armádě pěnu do koupele a neodolala jsem. Nevadí?“ řekne anděl, otevře oči a podívá se na mě. Jsou skutečně modré a obrovské, mnohem větší než moje malá dušička. Chvilí mi trvá, než se vzpamatuju a poskládám aspoň trochu smysluplnou větu.

„Chceš to jídlo do vany? Přinesu ti podnos. A dáš si čaj? Kafe?“ Klára se usměje, objedná si vodu a zase zavře oči. Odběhnu do

kuchyně, vyložím závitky na talíře a natočím vodu do dvou sklenic. Mohl bych se obléknout jako číšník, napadne mě, ale nemám ani černé sako, ani bílou košili.

Nebo bych mohl přijít úplně nahý, ale při představě, jak by se na mě Klára studeně podívala a mírně nadzvedla obočí, se mi rozklepou kolena. Roztřesenýma rukama odnesu jídlo do koupelny, položím podnos na stoličku, přisunu ji k vaně a chystám se odejít.

„Kam jdeš?“ obrací ke mně Klára své obrovské oči, „vždyť jsem říkala, že nechci být sama.“

„Jen si přinesu jídlo,“ odvětim klidně, takže to zní, jako kdybych plánoval zůstat, a doufám, že není vidět, jak se mi stále třesou ruce. Přinesu si misku s polévkou a sednu si na zem do rohu, abych viděl z Kláry jen hlavu. Pak mlčky jíme.

Klára odloží prázdný talíř, na chvíli se ponoří do bublin, a jen co se vynoří, řekne:

„Měli bychom to někomu říct. Policii. Jestli to byla sebevražda.“ Dívá se přitom někam vysoko nade mě.

„Co bychom jim měli říct?“

„Však víš. O té zpronevěře. A že jsi chtěl s Beránkem mluvit. Jestli to vyšetřují, tak to může být důležité. Myslím, že bychom měli.“ Ještě chvíli se strnule dívá na zed' nade mnou, potom se chytí oběma rukama kraje vany a vzepře se. Pěna jí pomalu stéká po šíji, po ramenou, praskající bublinky se rozestupují nad jejími bradavkami, aby se zase spojily na spodních oblínách jejích ňader a sklouzly jí na břicho, musí to trvat hodiny a hodiny, a já z ní ani na vteřinu nespustím oči.

Nakonec zavře oči, otočí se a přes rameno se zeptá: „Umyješ mi záda?“

8

Ráno se probouzím s výhledem na umytá dívčí záda. Po tak dlouhé době, že nevím, co se v takových případech dělá. Lehce té dívce odhrnu vlasy z krku a políbím ji. Ozve se nezřetelný zvuk, podobný těm z přírodopisných dokumentů o životě divokých zvířat v asijské džungli. Záda se prohnu a zpod vlasů se vynoří obličej. Je to Klára. Hladím ji po horkém těle a přemýšlím, jestli už je čas vstát. Mručení neustává. Tak asi ještě není.

„Snídani do postele?“ zeptám se nakonec.

Mručení ustane, chvíli je ticho a pak Klára řekne: „Budu muset jít. Ještě jsem ani nebyla doma a dneska musím do práce.“

„Můžeš pracovat z domu, ne? Ode mě z domu, myslím. To je aspoň můj plán.“

„To bych moc ráda, ale musím zkontrolovat kultury v laboratoři, to ještě přes internet nejde.“ Klára vzdychne a začne se pomalu vyhrabávat. Vypadá to jako náročný proces, do cesty se jí pletou vlasy, ale nakonec se zvládne posadit a mžourá na mě ospalýma očima. „Kolik je vůbec hodin?“

„Čas se zastavil, je pořád včera,“ nabízím.

„Tolik? Tak to abych sebou hodila,“ zamumlá a začne hledat oblečení. Najde umrlcovu košili přehozenou přes židli, ovine ji okolo sebe a odpotácí se do koupelny. Pak se začnou ozývat ranní zvuky. S lítostí se taky vymotám z postele a jdu do kuchyně uvařit čaj. Nabídka snídane do postele byla trochu troufalá, vzhledem k tomu, že tu pořád není nic k jídlu. A s tou prací z domova to asi nebude tak horké ani z mojí strany. Konvice cvakne, zaliju dva hrníčky s čajem a pak stojím nehnutě u okna a dívám se nepřítomným pohledem na dvůr. Ten pohled se nezměnil snad od té doby, co tenhle dům někdy před sto lety postavili. Betonový plácek, pár uschlých trsů trávy po stranách, zrezivělý

vrak dámského kola, neidentifikovatelné krabice s pochybným obsahem. A naproti v okně ve druhém patře velká státní vlajka s klínem nahoře a červenou nalevo. Pro pozorovatele zevnitř je to samozřejmě správně, ale jak k tomu přijdou ostatní? Pokud jim to tedy není jedno.

Pak se vytrhnu ze zamyšlení a jdu zkontrolovat, jestli Klára neusnula s kartáčkem na zuby v puse, opřená o zeď. Neusnula, stojí jen tak před zrcadlem a kreslí si na obličej. Položím jí zezadu ruce na prsa a zeptám se: „Kdo je?“

„Nezlob, nebo ze mě bude štetka,“ odvěti klidně Klára a pokračuje v malbě.

„Kolik by sis účtovala?“

Klára v zrcadle zavře oči a řekne pomalu, zrcadlově obráceně: „Atilavk iššyvjen. Lěmen ečpalhc syb ot an.“

„Jak jsem si mohl potvrdit u reklamního vzorku,“ souhlasím. Pak se zeptám: „Kdybys měla modrý klín, kterou nohu by sis nabarvila na červeno?“

Skutečná Klára otevře oči, doširoka, a pomalu se otočí. Potom si bez jediného slova přisune k zrcadlu stoličku, na které jsem jí včera servíroval večeři, a postaví se na ni. Chvíli se na sebe dívá a pak ukáže na levé stehno. Políbím jí na ně, pak i na pravé – bílé – a pak do klína.

Za půl hodiny už sestupujeme do metra, v ruce čerstvé croissanty. Klára se rozhodla jet rovnou do Krče do mikrobiologického ústavu a já mířím do redakce. Na Florenci vystoupíme, Klára mě vezme za ruku a s vážným výrazem v tváři praví: „Musíme jim to říct.“

Vypadá skoro prosebně.

Nejsem tím nápadem nadšený, ale chápu, že bychom neměli mlčet. Slíbím, že zajdu na policii a řeknu jim, co mi prozradila.

Klára přikývne a pak řekne, pořád prosebně: „Ale neříkej jim o mně. Můžeš krýt zdroj, ne? Nerada bych se dostala do

nějakých nepříjemností. V zahradě, však víš... Ty jsi novinář, tobě to projde.“

Kapituluju. „Dobře. Provedu.“

Klára mě políbí a odchází po schodech nahoru. Dlouho se za ní dívám, a pak se otočím a kráčím směrem k výstupu. Dokonce si tiše hvízdám. U vchodu stojí trojice revizorů a marně se snaží domluvit s nějakým zahraničním turistou. Vypadá to, že si koupil lístek, ale špatně ho označil. Vmísím se do hovoru a podaří se mi přesvědčit revizory, aby toho muže nechali jít. Dnes má každý právo na štěstí.

V redakci už druhý den zdravím všechny s úsměvem na tváři. Dnes zřejmě s ještě o něco přiblížením než včera. Usedám ke svému stolu a čekám na ránu – jako včera, ale nepřichází. Žádné špatné zprávy. Žádná náhlá úmrtí. Jen celebrity a předpověď počasí. Očekávají se ojedinělé přeháňky a jakási mně neznámá žena něco řekla o jakémsi mně neznámém muži. Celebrity to mají těžké, přemítám. Kdybych byl kupříkladu celebritou já, zítra v novinách by se objevily fotografie, jak s Klárou opouštíme můj libeňský byt. Titulky by hlásaly: „Smočil si Hammer konečně?“ a „Tesaříková: je to jen kamarád.“ Někdy je výhoda nebýt nikým.

Po obědě se konečně přinutím zavolat na policii. Po chvíli přepojování se ozve poněkud znuděný hlas policisty, který má na starosti vyšetřování Beránkovy smrti. Jmenuje se Světlík.

„Dobrý den, tady Miroslav Hammer z redakce týdeníku Svět. Mám nějaké informace ohledně Ondřeje Beránka, ředitele botanické zahrady. Myslím, že by mohly být užitečné.“

„Poslouchám,“ dí kapitán Světlík a pravděpodobně si maže housku máslem.

„Nevím, jestli takhle do telefonu... Jsou to důvěrné informace.“

Světlík zabručí a řekne jen: „Moment.“ Je slyšet šustění papíru. Po chvíli dodá: „Můžete přijít k nám na stanici někdy bě-

hem zítřejšího dopoledne? Ptejte se přímo po mně,“ a nadiktuje mi adresu.

„Dobře, to se mi hodí,“ řeknu a rozloučím se. Zatím to nebolelo.

Endorfiny z rána se pomalu vstřebávají. Odpoledne se už jen marně snažím předstírat práci. Vařím si kávu za kávu, mechanicky přikyvuju na pravděpodobně vtipné glosy svých spolupracovníků, zírám na obrazovku počítače dlouhé minuty bez mrknutí oka, bez jediného kliku myši. Obrazovka co chvíli ztmavne, často mi to dojde až po chvíli. I ten přiblblý úsměv mi zmizel z tváře – občas se zahlédnu v odlesku skleněných dveří. Zato uvnitř lebky se to rozjelo na plné obrátky. Nejdřív myslím na Kláru, na její tělo, na její vůni, její chuť, její dech, ale pak se mezi nás vetře mlhavá postava v policejní uniformě a já najednou přemýšlím, co zítra řeknu kapitánu Světlíkovi na stanici, a jestli tomu budu sám věřit. Čemu vlastně teď věřím? Byl ředitel Beránek zapletený do něčeho nelegálního? Zabil se kvůli tomu? Byla Klářina školitelka jeho milenkou? Zabil se kvůli ní? A jak se stalo, že kvůli tomu jdu na policii já? Možná to byl dokonce můj vlastní nápad.

Jdu si uvařit x tou kávu, kde $x = (z + \check{z}) \times k_n$, z je takový počet vypitých káv denně, který neškodí zdraví, \check{z} žurnalistický kávový bonus a k_n koeficient nejistoty, protože už fakt nevím, a pak se vrátím se ke stolu a začínám psát:

Na břehu kalné řeky, na úpatí strmých hor rozkládá se říše Tró. Dnes je zahalená ve smutku: zemřel starý král Ó Bér. Lid se schází u hrobky ze skla, již si král nechal postavit těsně před svou smrtí, jako by ji čekal.

Uvnitř hrobky sídlí duchové rozmanitých tvarů, line se odtud zvláštní vůně záhrobí. Lidé pláčou pro svého krále a nevědí, že jeho hrobka je i jejich hrobem: jednoho dne se její brána otevře a na svět

vyletí její tajemní obyvatelé. Všechny zahubí a pak se vrátí zpět, aby vzpomínali na světy, z kterých je Ó Bér kdysi povolal.

Mohl bych to podepsat a odevzdat zítra kapitánu Světlíkovi jako svou výpověď. Jsou tam víceméně všechna tvrdá fakta, co znám.

Vzbudím se časně ráno, venku je ještě šero. Vzpomenu si, že musím na policejní stanici. Kráčím pustou šedou ulicí a přemýšlím, na co se mě asi bude ptát kapitán Světlík. Obchod na protější straně zrovna otevírá, ulicí se nese charakteristický zvuk vytahování plechových rolet. Na parkovišti před vchodem rozeznávám povědomé postavy. Můj bývalý spolužák Valdemar a moje bývalá přítelkyně Anna! Odkud se ti dva znají? Mávám na ně a volám, že musím na policii.

„Pozdravuj kapitána Světlíka!“ volá zpátky Valdemar.

Jak ví o Světlíkovi? Vždyť jsme se neviděli nejmíň půl roku. Že by to bylo v novinách? A co tu dělá Anna?

„Musím jít nakoupit, nechám vás tu o samotě,“ řekne Valdemar a zmizí ve vchodu do obchodu. Co tu budu dělat sám s Annou?

Anna mlčky ukáže na betonovou zeď parkoviště. Je asi čtyři metry vysoká, šedivá a vystupuje z ní obrovský reliéf lidského obličeje. Takhle nějak jsem si vždycky představoval tvář na Marsu. Pak se Anna najednou vydá směrem k reliéfu. Zastaví se u něj a chvíli jej studuje. Potom se chytne velkého kamenného rtu a vyhoupe se na vystouplou bradu. Začne pomalu lézt vzhůru, krok po kroku, brada, rty, nos. Najednou je mi jasné, že až doleze k oku, zmizí. Panikařím, snažím se na ni něco volat, ale zřejmě neslyší, nebo nechce slyšet. Poslední krok, a je v oku. A pak – přesně jak jsem čekal – náhle zmizí. Valdemar se stále nevrací. Nevím, co mám dělat, mám příšerný strach a chce se mi na záchod.

Vzbudím se, už je světlo. Se slepenýma očima klopýtám na záchod a ten příšerný strach, můj věrný přítel, pořád doznívá.

Kapitán Světlík je stíhlý čtyřicátník s pronikavýma očima. Podá mi ruku, představí se a zavede mě do své kanceláře, kde mi

nabídne židli a kávu. Vůbec nevypadá jako hloupí a arogantní policajti v českých filmech. Vypadá chytře, a o to je to horší. Dokonce ani nemá psací stroj. Není pro něj kapitán málo?

„Takže, pane... Hammere... vy máte informace o panu Beránkovi, o kterých si myslíte, že by se nám mohly hodit?“ ptá se zdvořile, nicméně trochu nedůvěřivě.

Chvíli váhám. „Nevím přesně, kde začít...“

„Zkuste to od začátku,“ usměje se kapitán Světlík.

Postupně ze sebe vysoukám svůj příběh. Kterak slepý novinář k houslím podezření ze zpronevěry přišel. Informace z tajného zdroje, samozřejmě. Kapitán pozorně naslouchá a nic si nezapisuje – buď má dobrou paměť, nebo ho to upřímně nudí.

„Tak si to zrekapitulujme,“ vysloví pomalu, když skončím. Vypadá, že vážně přemýšlí. „Váš zdroj tvrdí, že pan Beránek zpronevěřil peníze na stavbu toho... skleníku. A že je možné, že spáchal sebevraždu kvůli tomu. Tedy řekněme kvůli výčítkám?“

„Když to takhle shrnete, zní to dost chabě,“ přiznávám. „No, tak já abych snad šel...“ a pomalu se zvedám.

„Jen si sedněte,“ řekne Světlík ještě stále přátelským tónem. „Mě by zajímalo, jak jste si to spojil. Tu údajnou zpronevěru a to úmrtí.“ To je dobrá otázka. Jak?

„Já vím, že to asi nechcete slyšet, ale nějak jsem to vycítil. Vžil jsem se do něj, do jeho myslí. Zpronevěřil milióny, pak najednou chtějí interview, úzkost, panika. Všechno se stalo během pár dnů, slavnostní otevření, žádost o rozhovor, konec. Navíc měl strach, aspoň tak to říkala... říkal můj zdroj. Podle toho telefonního hovoru.“

Kapitán zase chvíli mlčky přemýšlí a ťuká přitom propiskou na stůl. „Docela rád bych si promluvil s tou vaší zdrojem,“ řekne a podívá se na mě. „Ale předpokládám, že její číslo mi nedáte.“

„Bohužel.“ Je mi to skoro líto. Umí to s lidmi, pan kapitán. Vsadím se, že při výsleších vždycky hraje toho hodného policajta.

Toho, co přinese kafe, má na stole fotky manželky a dětí a na stěně plakát k filmu Maltézský sokol s Humphrey Bogartem a Mary Astor.

„Říkal jste, že jste ho viděl na slavnostním otevření toho skle- níku. Jak se choval? Všiml jste si něčeho zvláštního?“ ptá se Světlík.

„Těžko říct. Viděl jsem ho tehdy poprvé v životě,“ odpovídám. Kapitán přikyvuje. Nemusí vědět, že jsem byl celou dobu opilý jak zákon káže. Pak mi bleskne hlavou výjev – Beránek a profesorka Červená v koženém saku, s cigaretou. A Beránkova ruka, jak se jemně dotýká jejího lokte.

„Nevím, jestli tohle by... myslím, že tam potom byl s jistou... dámou... asi to nebyla jeho žena. Ale vážně bych nerad šířil klepy...“

Světlík mě zarazí gestem ruky. „Pan Beránek je mrtvý, pane Hammere. Klepy, jak říkáte, už mu neublíží. Nám můžou pomoct,“ dodá. Dává to smysl, a to mě znejišťuje.

„Víte, my to bereme vážně,“ pokračuje. „Pan Beránek měl rodinu, děti, postavení. Navenek to nevypadá, že by měl důvod k sebevraždě. Musíme tedy prověřit všechny varianty. I tu, že to nebyla nehoda.“

Napíšu na papírek jméno a adresu – prof. Eliška Červená, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Viničná 7 – a podám ho kapitánu Světlíkovi. Ten se na něj letmo podívá, odloží jej na stůl a po chvíli praví:

„Tak já myslím, že už vás nebudu zdržovat, pane Hammere. Sice jste nám toho moc nepověděl, nicméně to prověříme. Pokud bychom vás ještě potřebovali, kde vás seženeme?“

Rychle naškrábu kapitánu Světlíkovi ještě svůj pracovní telefon a e-mail, rozloučím se a odcházím. Mám z toho smíšené pocity. Cítím úlevu, že jsem splnil slib, třeba i pomohl k vyšetření Beránkovy smrti, a dokonce mám trochu radost, že jsem se setkal s policistou, který je zřejmě člověk na svém místě. Na

druhou stranu mám podezření, že kapitán Světlík začal skutečně přemýšlet, jen co za mnou zapadly dveře. Jak těžké pro něj bude zjistit si, kdo mohl slyšet Beránkův pozdní telefonní hovor? Připadám si jako práskač. Jsem práskač. Nemusel jsem mu taky hned vyklopit o profesorce Červené všechno. Beztak jsou to určitě jen staří přátelé, ano, teď jsem si skoro jistý, že mezi nimi vůbec nic není. Staří, věrní přátelé.

Než stačím zavolat Kláře a zpravit ji o úspěšně absolvovaném rozhovoru na policejní stanici, telefon sám zazvoní.

„Kláro? Zrovna jdu ze stanice.“

„Řekl jsi jim to?“ ptá se se zatajeným dechem.

„Řekl, ale nejsem si jistý, že to vzali úplně vážně.“ Ani nevím, proč lžu.

Kapitán Světlík to rozhodně neodbyl mávnutím ruky.

„A zapsali si to? Budou s tím něco dělat?“ naléhá Klára.

„Určitě, od toho tam jsou. Neboj, udělali jsme, co jsme mohli. Co děláš večer? Mohli bychom někam jít. Do kina třeba?“

Klára zní náhle stejně unaveně jako v pondělí večer. „Rosli, nemůžu, mrzí mě to. Mám moc práce, musím tu teď být od rána do večera, asi až do pátku. Zavolám ti v sobotu.“ Chvatně se rozloučí, zrovna když vcházím do redakce. Nevrlé hodím telefon na stůl a jdu si uvařit kafe. Zdeněk se po mně tázavě podívá.

A má pravdu – včera ráno jsem se nejspíš usmíval jak debil a dneska se tvářím, jako bych kousl do citrónu. Musí si myslet, že jsem bipolární. Sám se v sobě nevyznám, jak se pak mám vyznat v druhých? Co vlastně od Kláry očekávám? Celkem vzato jsem nebyl zrovna hybnou silou, nechal jsem se vláčet od místa k místu, jen abych mohl hledět do těch očí – ať už mají jakoukoli barvu.

Vracím se ke svému stolu s kávou už zcela vypitou. Aniž se Zdeněk otočí od monitoru, zeptá se:

„Neříkal jsi, že se znáš se Scheuchem?“

„S Valdemarem? Jasně, seděli jsme spolu v lavici. A dneska se mi o něm dokonce zdálo, jak šel nakupovat.“

Zdeněk se uchechtne. „Nakoupíno už měl asi včera. Tady píšou, že ho včera v noci zatkli za výtržnictví a napadení strážníka. Zajímavá postavička. Ale hudbu dělá dobrou.“

Měl bych mu zavolat, až ho pustí. Dlouho jsme se neviděli. Navíc mám teď další důvod si s ním popovídat. Důležitější, než jsou reminiscence telecích let.

10

Je dubnová noc roku 1998, krátce před maturitou. Vracíme se s Valdemarem po Nuselském mostě z jakési vinohradské hospody na Pankrác, kde oba bydlíme. Svítí měsíc a dodává už tak dost neveselému mostu ještě pochmurnější vzhled. Občas okolo prosviští taxík, jednou velmi pomalu projede policejní hlídka. Mluvíme o všem možném, o maturitě, o spolužačkách, o hudbě. Na poslední dvě témata má už tehdy Valdemar dost co říct a činí tak s gustem a naivní arogancí svých osmnácti let. Najednou se ale zastaví, zmlkne a upřeně zírá někam před nás. Připadá mi, že jsem zahlédl nějaký pohyb, ale most před námi je prázdný. Valdemar ještě hodnou chvíli stojí a mlčí, pak se přiškrčeným hlasem zeptá:

„Viděl jsi ho?“

„Koho?“ ptám se nejistě.

„Toho chlápka, co skočil.“

Nejsem si jistý, jestli si ze mě jen nestřílí, ale ten pohyb, který jsem zachytil koutkem oka...

„Neviděl. Nebo, možná jsem viděl nějaký pohyb, ale nevím jestli...“

„Byl to chlap, mladej kluk. Díval se na mě. Trochu se usmál a pak prostě zmizel.“

Zkoušíme se podívat dolů, ale nic nevidíme. Znovu projíždí hlídka, ale ani jeden z nás se neodvážá ji zastavit a říct jim o tom nešťastníkovi. Stejně už by mu nepomohli. Pomalu se vydáme směrem k Paláci kultury, oba najednou absolutně střízliví.

„Ty vole...“ loučíme se o půl hodiny později.

Myslel jsem si tehdy, že se z toho stane jen další z mnoha historek, postupně bobtnajících vymyšlenými detaily, než se zase

pomalu vytratí, převrstvená novými zpola vybájenými příběhy našich nepřítelů vzrušujících náctiletých životů. Ale mylil jsem se. Valdemara to zasáhlo, stále o tom mluvil a asi i přemýšlel. Nějak se mu podařilo zjistit, jak se ten člověk jmenoval a odkud byl – to byl v době pregooglové docela výkon. Chvilí jsem měl strach, že po něm chce převzít jeho život od momentu, kdy se usmál a zmizel v hloubce Nuslí. Ale tvrdil, že to dělá kvůli umělecké inspiraci, že chce proniknout do duše člověka, který získá dojem, že už mu život nemá co nabídnout. Že by bylo úžasné napsat něco z jeho pohledu. Nakonec byl úspěšný jen částečně – ukázalo se, že ten člověk byl duševně nemocný, paranoidní schizofrenik nebo něco podobného, a jeho perspektiva byla i na Valdemara asi moc extrémní. Přesto jednu píseň napsal, pamatuju si první dva verše:

*Mé jméno bylo Michal a žil jsem dole v Michli
až do včerejší noci, potom všechny hlasy ztichly.*

Přišlo mi to docela silné, ale myslím, že ji nikdy veřejně nehrál. Zůstal ale fascinován sebevraždami a smrtí obecně a myslím, že to částečně přispělo k jeho reputaci „intenzivního umělce“, jehož hudba je „autentickou zpovědí nové generace“, slovy kritika Jana Nechvaly, tehdy shodou okolností písničím pro Svět.

Valdemara pustili hned. A zdálo se, že ho telefon od kamaráda potěšil.

„Ty vole, Mirečku, to je taky dost, že se někdy ozveš. Zrovna mě pustili z basy.“

Valdemar nikomu neříká pravým jménem. Ovšem nesnese, když ho někdo oslovuje jinak než Valdemare. Když ho chci pořádně naštvat, říkám mu Valdíku. Ale ne teď.

„Já vím, všude to rozmázli.“

„Jo? Tak to je dobře. Bylo moc ticho.“

Samozřejmě že si to naplánoval. Intenzivní umělec pan Valdemar Scheuch. Dali jsme si sraz ve čtvrtek – v den mého interview s Beránkem – v sedm Na Slamníku. Předpokládám, že pro Valdemara to bude snídaně.

Ted' je pár minut po sedmé a já vcházím do zakouřeného výčepu. Valdemar se nachází v družném hovoru s jakousi slečnou se spoustou kovu na obličejí. Valdemar vypadá jako vždycky, to jest jinak. Vždycky vypadá jinak, když se potkáme. Míval dlouhé načerno nabarvené vlasy a nosíval k nim dlouhý kožený kabát; míval krátké vlasy a brýle s tlustými kostěnými obroučkami, nosil úzké sako a jezdil po městě na svítivě oranžovém kole. Ted' má na sobě otrhané džíny, bílé tričko s velkým červeným nápisem NE, na hlavě vrabčí hnízdo (pravděpodobně pečlivě naaranžované) a v obou ušních lalůčkách kruhy, takové, kterými projede i tramvaj. On a kovová slečna se opírají o pult, v ruce panáky s čímsi neidentifikovatelným, na baru poloprázdné půllitry. To souhlasí – snídaně. Pak si mě Valdemar všimne, zamává, pokyne rukou směrem k sobě a něco řekne výčepnímu. Ten jen přikývne a nalije panáka.

„Na tvoje, žurnalisto!“

„Co to je?“ ptám se nedůvěřivě. Ale vím, že to stejně vypiju, i kdyby to byl dehet.

„Lék.“

„Představíš nás?“ kývnu směrem k jeho dnešní společnosti.

„Jak se jmenuješ?“ zeptá se jí Valdemar.

„Karla,“ povídá slečna.

„Tohle je Karla,“ povídá Valdemar.

„Posadíme se někam?“ navrhuju. Karla se zatváří kysele a zamumlá cosi o tom, že už musí jít.

„Kam bys chodila? Vždyť je tu hezky. Tohle je Míra, píše do novin.“ Ale Kovová Karla jen obrátí oči v sloup a odejde.